8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 500 lir
Leto XXXVIII. Št. 260 (11.388)
TRST, petek, 26. novembra 1982

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

NESOGLASJA ZADEVAJO GOSPODARSKI DEL PROGRAMA ZA NOVO VLADO

Brez zaključkov včerajšnji sestanek na vrhu med Fanfanijem in tajniki 5 strank koalicije

Mandatar za sestavo vlade Fanfani na včerajšnjem srečanju s tajniki KD, PSI, PSDI, PRI in PLI (AP)

PSI v precepu med sprejetjem protiljudskih ukrepov in odgovornostjo za predčasne volitve - Jutri novi vrh

RIM — Bodo socialisti sprejeli Fanfanijev memorandum? To ostaja še vedno nerešeno vprašanje v političnem položaju, ki se je razjasnil, dasi še ne dokončno, s predstavitvijo tako imenovane šok terapije» predsednika senata. Dokument, tako trdijo dobro obveščeni opazovalci, so sestavili gospodarski izvedenci demokrščanskega tajnika De Mite. Na včerajšnjem sestanku med poverjenim predsednikom in tajniki KD, PSI, PSDI, PRI in PLI niso še sprejeli nobenega sklepa: ugotovili so le soglasje o najmanj spornih vprašanjih institucionalne in zunanje politike, glede bistvenih vprašanj gospodarske politike so pa soglašali zgolj s splošno sprejemljivimi smotri, ne pa o sredstvih in poteh, po katerih naj bi jih dosegli.

Po sti razmer so morali torej ustanoviti delovno skupino izvedencev vseh 5 strank, ki naj bi danes skušali uskladiti različna stališča (Craxi je dejal, da bo PSI predložil več dopolnil in alternativnih predlogov), v soboto pa naj bi se tajniki strank spet zbrali pri Fanfaniju, da (po možnosti) sklenejo dokončni sporazum o programu za novo vlado.

Gotovo pa je, da so socialisti razdvojeni in v zadregi. Na včerajšnji seji razširjenega tajništva so namreč govorili o «konstruktivnem vzdušju» do Fanfanijevega poskusa, hkrati pa o «protipredlogih» k usmeritvi njegovega programa, ki udarja enosmerno le po delovnih slojih, tako da bi vsaj omilili nekatere dele (pokojnine, zdravstvo, «davčni grabež»). Craxijevi privrženci pravijo, da PSI noče razbiti pogajanj in namerava nadaljevati soočanje s KD ne glede na izid. Na drugi strani pa socialistični sindikalisti, med njimi Mattina (UIL) in Marianetti (CGIL), soglašajo z ostro negativno oceno Fanfanijevega predloga, ki ga je že izrazila enotna sindikalna zveza. Tem so ob strani tudi ministri De Michelis, Formica in Signorile, ki zatrjujejo, da bi bilo za PSI sprejetje Fanfanijevega programa ne le politični, ampak tudi volilni samomor.

Navzlic zapletenosti položaja je pa jasno, da so socialisti v precepu. Sklenili so bili, bolj ali manj skrivno, dogovor s Fanfanijem, ki jim je bil dal določena jamstva glede programa, zlasti kar zadeva zahteve sindikalnega gibanja. Potem je tajnik De Mita prisilil mandatarja, da je svoje stališče močno zaostril. Sedaj je PSI pred alternativo: sprejeti tak nepopularni program ali iti takoj na predčasne volitve. Craxi pa ne mara prehudega razdora s KD, kar bi ga sililo v objem KPI in hkrati bremenilo z odgovornostjo za razpust parlamenta in z očitki, da se je upiral reševanju države iz gospodarskega položaja. Mnogi zato menijo, da bo naposled PSI sprejel program, dasi z nekaterimi popravki.

Stališča drugih strank so pa bolj definirana: KD seveda povsem podpira Fanfanijev program, republikanci so malone navdušeni, češ da gre za triumf njihove politike. Malce previdnejši, pa čeprav dovzetni, so liberalci, medtem ko so socialdemokrati izrazili nekaj odkritih pomislekov, češ da je ostrina Fanfanijevega recepta pretirana, ker tvega uničiti sindikate in v bistvu pomeni zgolj podporo in povzdigovanje krščanske demokracije.

R. G.

GRENKI FANFANIJEV RECEPT

RIM — *Mandatar za sestavo nove vlade Fanfani je sestavil svoj program za ozdravitev hude gospodarske krize, ki vsebuje vrsto stabilizacijskih ukrepov tako na področju odločnega znižanja državnih izdatkov kot pri občutnem povišanju dohodkov, kar vse skupaj pomeni močno poslabšanje življenjske ravni državljanov, še posebej delovnih slojev z nižjimi in srednjimi dohodki. Dokument, ki ga je izročil tajništvom KD, PSI, PSDI, PRI in PLI, torej strank, ki naj bi podpirale njegovo vlado, je razdeljen na več poglavij, ki jih bomo zaradi preglednosti navajali po vrsti.*

ZMANJŠANJE DRŽAVNEGA PRIMANJKLJAJA IN OMEJITEV STROŠKOV ZA DELOVNO SILO: *predstavljata izhodišče Fanfanijeve gospodarske politike. Primanjkljaj se mora zmanjšati za 15.000 milijard lir s sočasnim znižanjem izdatkov in povišanjem dohodkov. Ukrepi, ki jih v ta namen predlaga, so naslednji:*

- POKOJNINE: *zvišale naj bi se največ za 13 odstotkov, s čimer bi prihranili (na račun upokojencev) 2.500 milijard lir v letu 1983.*
- ZDRAVSTVENO SKRBSTVO: *vsi neodvisni delavci in ljudje, ki so v službenem razmerju, a imajo več kot 12 milijonov kosmatega letnega dohodka, naj bi uživali «posredno skrbstvo», naj bi torej sami plačevali zdravnika in zdravila, kar bi jim pozneje povrnili.*
- PODPORE OB BOLEZNI: *za prvi dan bolezni bi podjetja ne plačala uslužbenca, ampak bi ustrezni znesek dodelila zavodu INPS, ki bi tako pridobil 1.500 milijard lir.*
- DAVKI: *uvedli naj bi izredni «začasni» davek (una tantum), najverjetneje na nepremičnine, ki naj bi prinesel v državne blagajne kakih 7.000 milijard lir. «Davčni grabež» na plačah delovnih ljudi naj bi omilili le za številne družine in s pogojem, da se omeji naraščanje delovnih dohodkov.*
- DRŽAVNE ZADOLŽNICE: *Fanfani izključuje možnost, da bi jih obdavčili (čeprav prinašajo lepe dohodke) ali da bi državni dolg «zamrznili», predlaga pa podaljšanje zapadlosti in znižanje obresti.*
- DELNICE: *za te in druge zasebne vrednotnice je predvidena «racionalizacija» obdavčenja.*
- TARIFE: *potrjena je smernica finančnega zakona, da je treba «prilagoditi» (torej občutno povišati) dohodke vseh služb za javne storitve (prevozi, elektrika, voda, plin ipd.) dejanskim izdatkom, da se krijejo visoki primanjkljaji in omogočijo naložbe.*
- STROŠKI ZA DELOVNO SILO: *sindikati in delodajalci naj bi se dogovorili za vsaj dveletno «premirje», v katerem se plače ne bi zvišale, oziroma bi se njihova kupna moč dejansko znižala. Draginjska doklada (ki že sedaj krije v povprečju le 70 odstotkov naraščanja draginje) naj bi se omilila, tako da bi zaščitili le letne dohodke do 8 milijonov, morebitne poviške plač pa naj bi črpali iz sklada za odpravnine.*
- SKLAD ZA INVESTICIJE: *vanj naj bi prispevali delavci sami in naj bi ga upravljali sindikati.*
- VLADNI POSEGI NA GIBANJE PLAČ: *gre za glavno novost, ker Fanfani napoveduje avtonomne ukrepe vlade, če bi se sindikati in delodajalci ne sporazumeli: ukinitev razbremenitve podjetij pri socialnih dajatvah, uvedba «prisilnega varčevanja» za plače, ki naraščajo bolj kot inflacija, odpravo davčnih razbremenitev za «davčni grabež», izključitev poviškov posrednih davkov (IVA), javnih tarif in uvoznih cen iz računa za draginisko doklado.*
- NALOŽBE IN ZAPOSLOVANJE: *Fanfani potrjuje 6.500 milijard lir iz finančnega zakona za leto 1983 in boljše usklajevanje izplačil.*
- RAZVOJNI PROGRAMI: *uresničiti je treba državni energetski načrt in program telekomunikacij, dopolniti avtocestno omrežje in načrt hidrogeološke zaščite ter določiti nove pobude na kmetijsko - prehrambenem sektorju.*
- OZDRAVITEV PRODUKTIVNIH SEKTORJEV: *razen omenjenega sklada naj bi preuredili kreditne olajšave in revalutirali kapital podjetij.*
- PROŽNOST DELOVNE SILE: *nujno naj bi preuredili sistem najemanja, reformirali dopolnilno blagajno in razbremenili podjetja stroškov za usposabljanje vajencev.*

Roka za davčni odpust ne bodo podaljšali

RIM — Finančno ministrstvo je sporočilo, da trenutno ni v načrtu, oz. je treba celo izključiti možnost podaljšanja roka davčnega odpusta, ki zapade 30. novembra.

Zaradi nerednega delovanja bank, kar je posledica stavkovnega ibanja v teh ustanovah, pa ne bodo imeli za zakasnela tista vplačila, ki jih bodo zainteresirani opravili v prvem dnevu, ko v bankah ne bodo več stavkali. To velja tako za polog pri davčnem odpustu, kot tudi za samoobdavčenje IRPEF in ILOR.

BEJRUT — Sinoči je bilo več oseb ubitih zaradi eksplozije, do katere je prišlo v notranjosti neke stavbe v predmestju Bejruta. Trenutno še ni znano kdo je podtaknil razstrelivo, v prizadetem okraju pa prebivajo pretežno Šiiti.

Kmalu konec vojnega stanja na Poljskem?

LONDON — Poljske oblasti so neuradno sporočile vladam šestnajstih držav članic NATO, da bodo s 13. decembrom odpravile vojno stanje v državi «razen, če ne bo prišlo do nepredvidenih zapletov». V zameno Poljska pričakuje, da bo Zahod odpravil zaporo kreditov in druge gospodarske sankcije, ki jih je podvzel, ko je general Jaruzelski zatrl državljanske svoboščine v državi. Nekateri poljski diplomatski viri pravijo, da bodo vojno stanje nadomestili z nekaterimi «začasnimi» ukrepi javnega reda.

S SEJE MEŠANE ZBORNICE ITALJUG V OPATIJI

Omejevalni ukrepi ne smejo okrniti sodelovanja ob meji

Vrsta konkretnih predlogov v sprejetih resolucijah - Nujno potrebna komisija za razvoj obmejnega sodelovanja - Skupne gospodarske pobude na daljši rok so v tem trenutku najbolj zanesljive

OPATIJA — «S potekom in izsledki letošnjega srečanja smo kar zadovoljni, — nam je ob zaključku 49. zasedanja obeh delov Italijansko - jugoslovanske zbornice dejal predsednik italijanske delegacije ing. Zuccoli — saj se je ob tej priliki zbralo nad 200 gospodarstvenikov, predstavnikov osrednjih vlad in konzularnih zastopstev obeh držav. Gospodarski trenutek je težaven, saj pesti tako Italijo kakor tudi Jugoslavijo ekonomska recesija, zaradi katere bo medsebojna izmenjava blaga med obema državama, ki je najbolj merodajen pokazatelj konjunkture, dosegla do konca leta le 1,6 do 1,8 milijarde dolarjev, medtem ko je znašala v letu 1980 2, v letu 1981 pa 2,3 milijarde. Kljub temu pa se gospodarsko sodelovanje čez mejo še vedno utrjuje, predvsem kar zadeva izmenjavo blaga po obmejnih računih, ki bo letos po vsem sodeč dosegla desetino celotne izmenjave med Italijo in Jugoslavijo. Glavna naloga, pred katero se je v tem položaju znašla mešana zbornica, je, da se v njenem okviru izoblikujejo novi prijemi, nove ideje in nove pobude, da se sedanja neugodna konjunktura čim prej premosti in da se sodelovanje na vseh področjih čim prej ponovno okrepi, pri čemer imam v mislih tudi področje, ki je bilo doslej le malo izkoriščeno, to je področje skupnega nastopanja na tretjih tržiščih. Kar zadeva sodelovanje med obmejnimi območji obeh držav, je zbornica zatrdno mnenja, da tega sodelovanja ne smejo omejevati niti italijanski, niti jugoslovanski protikonjunkturni ukrepi.»

Zasedanje mešane zbornice se je zaključilo s sprejetjem petih resolucij, ki so jih na plenarni seji predložile ustrezne delovne skupine. Resolucija delovne skupine za splošno blagovno izmenjavo med drugim ugotavlja, da so dane še velike možnosti za povečanje izvoza jugoslovanskih proizvodov, zlasti proizvodov kmetijsko - prehrambene industrije, na italijansko tržišče. Od razvoja tega prometa je odvisen tudi razvoj dobav italijanske tehnologije Jugoslaviji. Uvozno - izvozne postopke pa je treba poenostaviti ter zbornica zato predlaga pristojnim organom sklic posebne konference o carinskih, deviznih, blagovnih, sanitarnih, fitopatoloških in kvalitativnih kontrolnih mehanizmih, ki urejajo te dejavnosti.

Resolucija delovne skupine za maloobmejni blagovni promet poudarja nujnost ustanovitve posebne dvostranske komisije za sodelovanje med obmejnimi območji, za kar je že zagotovljen pristanek obeh vlad. Komisija, ki naj bi delovala v okviru mešanega odbora za gospodarsko, tehnično in industrijsko sodelovanje, bi morala skrbeti za strukturno izboljšanje izmenjave ter bi morala imeti tudi pristojnost, da sproti prilagaja vrednost blagovnih kontingentov naraščajoči inflaciji. V skladu z osimskimi sporazumi — pravi nadalje resolucija — je treba v okviru sodelovanja v obmejnem pasu pospešiti zlasti zahtevnejše oblike gospodarske kooperacije na srednji in daljši rok, kar bo še bolj utrjevalo dobrososedske odnose med obema državama. Prav tako je treba okrepiti sodelovanje v okviru posebne operacije Alpe - Adria ter pospešiti sodelovanje med južnimi predeli Italije in Jugoslavije na podlagi sejemskega sporazuma «Centro - Jug», pri katerem sodelujeta območje Bara na jugoslovanski in območje Barija na italijanski strani.

Resolucija delovne skupine za industrijsko - tehnično sodelovanje ugotavlja, da je ta oblika kooperacije najbolj zanesljiva v tem trenutku ter da jo je treba zato kolikor mogoče okrepiti in pospešiti zlasti tiste proizvodne dejavnosti, ki zagotavljajo največjo uporabo kvalificirane delovne sile. Poskrbeti bi bilo nadalje treba za nove skupne pobude v obmejnem pasu in na jugu obeh držav ter zagotoviti zainteresiranim partnerjem določene olajšave tudi kreditnega značaja.

Delovna skupina za sodelovanje na finančnem in bančnem področju pa v svoji resoluciji naglaša, da so v okviru gospodarskega sodelovanja med obmejnimi območji dane možnosti za prodornejše delovanje bančnih zavodov ter zato predlaga sklic posebnega posveta zainteresiranih bančnikov in gospodarstvenikov. Posvet naj bi bil januarja prihodnjega leta. Resolucija pa poleg tega ponovno poudarja potrebo po ustanovitvi mešane italijansko - jugoslovanske banke v obmejnem pasu. Zadnja resolucija, ki jo je predložila delovna skupina za sodelovanje v turizmu, pa poudarja poleg drugega namen tesnega sodelovanja med Italijanskim zavodom za razvoj turizma ENIT in Turistično zvezo Jugoslavije ob priliki zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu, se zavzema za povečanje števila rednih pomorskih zvez med italijansko in jugoslovansko obalo Jadrana ter za odpravo potnega lista med obema državama, tako da bi italijanskim in jugoslovanskim turistom za prestop skupne meje zadostovala osebna izkaznica.

ELIO FORNAZARIČ

Eksplozija v Kabulu

DUNAJ — Češkoslovaška poročevalska agencija ČETEKA je sporočila, da je prišlo v afganistanski prestolnici do atentata, v katerem je izgubilo življenje pet oseb, 32 pa je bilo ranjenih.

«Protirevolucionarji» — pravi agencija — so podstavili dva peklenska stroja v trgovskem središču Kabula: eksplozija je poškodovala tudi 40 raznih lokalov, stotine oseb pa je ostalo brez strehe.

PO DOLGOTRAJNI PREISKAVI ITALIJANSKE POLICIJE

Bolgarski državljan v ječi zaradi atentata na papeža

Antonova dolžijo, da je imel pri atentatu (lani 13. maja) aktivno vlogo - Oster protest bolgarskega veleposlaništva

RIM — V zvezi z atentatom na papeža Janeza Pavla II., do katerega je prišlo 13. maja lani na Trgu sv. Petra v Rimu, je italijanska policija aretirala že četrto osebo. Tokrat je priprla 35-letnega Bolgara Sergeja Antonova, uslužbenca bolgarske letalske družbe Balkan v Rimu. Antonova so aretirali v včerajšnjih jutranjih urah v prostorih letalske agencije, ker naj bi imel — po izjavah policije — pri atentatu zelo aktivno vlogo. Kot je znano so doslej že zaprli atentatorja Alija Agco ter njegova pomagača Omarja Bagcija ter Muso Cedarja Celibija. Baje so Antonova prijeli prav na podlagi izjav, ki jih je dal Celiki preiskovalnemu sodniku Martelli.

Po nepotrjenih vesteh je policija pri preiskavi delovnega mesta in stanovanja aretiranega Bolgara našla mnogo zapiskov, katere trenutno pregleduje.

Antonov, ki je poročen (tudi žena je Bolgarka) in ima dva otroka, živi z družino že štiri leta v Rimu, kjer je vzdrževal pogoste stike z bolgarskim konzularnim osebjem.

Bolgarsko veleposlaništvo pa je sinoči izdalo oster protest zaradi aretacije Antonova, katero je označilo za neutemeljeno in ilegalno, aretiranega samega pa za poštenega in vestnega funkcionarja bolgarskega civilnega letalstva, ki ni storil nobenega prikrška in ni kršil ne italijanskih zakonov, nit' mednarodnih norm ter je v zaporu povsem po nedolžnem. Celotna zadeva pa je — tako pravi sporočilo ambasade — le poskus škoditi tradicionalno dobrim odnosom med Bolgarijo, Italijo in svetim sedežem.

Na sliki (telefoto AP): aretirani Bolgar Sergej Antonov

RIM — Sodnik Marini je tudi včeraj nadaljeval z zaslišavanjem prič v zvezi z argentinskimi «desaparecidosi». Včeraj je imel daljši pogovor z argentinskim časnikarjem Gabetto (ki ima tudi italijansko državljanstvo), kateremu so leta 1976 v Morenu, južno od Buenos Airesa, ugrabili ženo, za katero je izginila vsaka sled.

MINUCCI NAPOVEDUJE NOVO ZAOSTRITEV DRUŽBENEGA SPOPADA V ITALIJI

Komunisti negativno ocenjujejo Fanfanijev programski dokument

V centralnem komiteju razprava o Cossuttovih popravkih v zvezi z zunanjo politiko

RIM — Komunisti so se že negativno izrekli o Fanfanijevem programu. Član vodstva KPI Adalberto Minucci je dejal, da ima vtis, da ta program še slabša stara stališča prejšnje vlade. Dokument, je dejal Minucci, je zelo splošen in dvoumen, nadaljuje se težnja ki prizadeva nižje dohodke, prav tako je presplošna hipoteza o «premoženjskem» davku. Stališče KPI je torej zelo blizu stališču sindikatov in Minucci je včeraj poudaril, da se bo družbeni spopad v Italiji še zaostril.

Sicer pa so bili komunisti tudi včeraj ves dan zaposleni s pripravami na strankin kongres. CK in osrednja nadzorna komisija sta razpravljala o kongresnem dokumentu: odobrili so prvo poglavje, ki zadeva demokratično alternativo, in odobrili so tudi drugo poglavje, namenjeno ekonomski politiki. Nato se je začela razprava o zunanji politiki. Armando Cossutta, najpomembnejši predstavnik «filosovjetske» skupine v KPI je predložil svoj dokument, 12 strani, o katerih so razpravljali več ur. Je šlo le za popravek ali za nov predlog? Senator Perna je na tiskovni konferenci obrazložil, da je šlo le za osnutek popravka. Razprava o dokumentu se je vsekakor nadaljevala in je, ob času, ko poročamo, še vedno v teku. (rg)

50 zapornih nalogov za neapeljske RB

NEAPELJ — Sodstvo je včeraj izdalo petdeset zapornih nalogov proti prav tolikim domnevnim pripadnikom rdečih brigad, ki jih obtožujejo, da so sestavili neapeljski vod te prevratniške organizacije. 47 izmed 50 oseb, za katere so izdali zaporni nalog, so že v zaporu, samo trem, med katerimi je tudi nevarna Barara Balzarani, pa je doslej uspelo izogniti se lisicam. Med obtoženci so tudi morilci deželnega odornika Pina Amata in šefa letečega oddelka policije Antonia Ammatura.

ZAHTEVE JAVNEGA TOŽILCA

270 let zapora za pripadnike «prime linee»

TURIN — Na procesu proti pripadnikom tretje generacije «prime linee» je javni tožilec zahteval skupno 270 let zaporne kazni in petnajst milijonov globe za 47 obtožencev. Za dvanajst tako imenovanih skesanih teroristov je zahteval, naj se upošteva posebni Cossigov zakon o zmanjšanju zaporne kazni za vse obtožence, ki sodelujejo z oblastmi. Med temi je tudi Alfredo Marangon, ki je omogočil aretacijo številnih pajdašev. Zanj je javni tožilec zahteval manj kot poldrugo leto zapora.

RIM — Zaradi povečanja števila upravnih kadrov v okviru predvidene decentralizacije storitev bo rimska občinska uprava v kratkem zaposlila deset tisoč novih uslužbencev. V rimskih občinskih uradih je za sedaj zaposlenih 35 tisoč oseb.

PO SKOPEM VATIKANSKEM SPOROČILU

Odnosi IOR - Ambrosiano na zasedanju kardinalov

VATIKAN — Za zaprtimi vrati se nadaljuje plenarno zasedanje kardinalov, ki jih je papež sklical k razpravi o reformi vatikanske kurije in njenih finančnih razmerij. Kljub veliki pozornosti, ki jo je zaradi napovedanih poročil vzbudilo včerajšnje zasedanje, je iz skopega vatikanskega sporočila kaj malo razbrati.

Izvedelo se je, da so kardinali poslušali poročilo državnega sekretarja Agostina Casarolija o nedavnih dogodkih okoli Inštituta za versko dejavnost IOR — ali z drugimi besedami vatikanske banke, ki jo vodi monsignor Marcinkus — ter poročilo münchenskega kardinala Höffnerja, predstojnika komisije, ki jo je papež imenoval za osvetlitev finančnih in organizacijskih vprašanj vatikanske kurije. Uradno sporočilo pravi, da je Höffner pojasnil značaj in namene zavoda IOR ter razgrnil zaključke, do katerih je komisija prišla v zvezi z odnosi med IOR in Banco Ambrosiano. Skopo sporočilo se tukaj zaključi in umakne papeški skrivnosti, ostaja pa dejstvo, da je Vatikan tokrat prvič uradno priznal, da se je omenjena komisija petnajstih kardinalov resnično ukvarjala z zamotano zadevo IOR - Ambrosiano in torej s stranpotmi vatikanskih denarnih poslov.

Po besedah papeževega glasnika patra Pancirolija, se bo zasedanje kardinalov danes zaključilo s širšim sporočilom, tako da bo proti večeru «javnost seznanjena z vprašanjem v celoti». Za sedaj se je treba zadovoljiti z ugibanji in sklepanjem; na osnovi intervjuja, ki ga je kardinal Höffner dal nemški drugi televizijski mreži je soditi, da se velika večina kardinalov nagiba k objavi vatikanskih bilanc ter k jasnemu razločevanju med finančnimi zadevami Svete stolice in «posli» vatikanske banke IOR, ki so jih doslej imeli za sestavni del papeških organizmov.

Iz nemških katoliških krogov prihaja tudi ime četrtega finančnega izvedenca, ki ga je Vatikan nedavno poklical na posvetovanje o poslovnih odnosih IOR - Ambrosiano: to je 81-letni nemški bankir Hermann Joseph Abs, ki je po svojih izkušnjah visoko cenjen v mednarodnih bančnih krogih.

RIM — V Rimu so se zastopniki italijanskega zunanjega ministrstva sešli s predstavniki Sahela (katerega sestavljajo najrevnejše dežele sveta, kjer milijoni oseb umirajo od lakote) in z voditelji FAO. Italija je zagotovila, da bo nakazala v sklad za pomoč Sahelu v naslednjih petih letih po sto milijonov dolarjev letno.

Sahel sestavljajo Kapverdski otoki, Gornja Volta, Gambija, Mali, Mavretanija, Senegal, Nigerija in Čad.

Juan Carlos umestil španski parlament

MADRID — Kralj Juan Carlos je včeraj odprl novo zakonodajno dobo španskega parlamenta, katerega sestava je izšla iz volitev 28. oktobra. V «cortesu» je vladalo veliko pričakovanje za kraljev govor. Juan Carlos, ki se je parlamentarcem predstavil v uniformi, je opozoril pučiste in baskovske teroriste, da je na volitvah ljudstvo jasno zavrnilo njihova stališča. Parlamentu je kralj poveril nalogo, naj vztraja na poti k pofrankistični normalizaciji razmer v državi, ki zavrača grozje zastarele družbene ureditve in nepojmljivo in tragično nasilje.

Juan Carlos pa ni pozabil omeniti vloge vojske v boju proti terorizmu, čeprav so prav militaristični krogi tisti, ki najbolj ogrožajo mladi španski demokraciji.

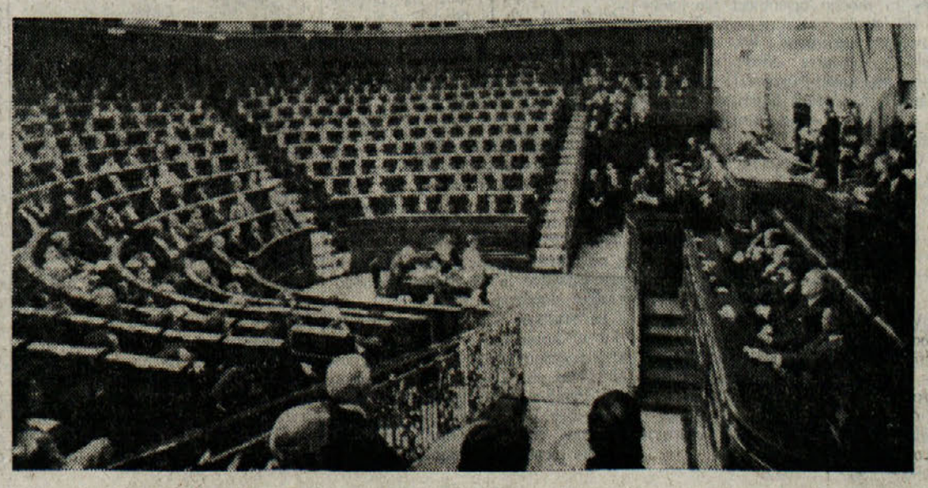

Na sliki (telefoto AP): parlamentarna dvorana med govorom Juana Carlosa.

VČERAJ V ZAGREBU

Pogovor B. Raceta s predsednico SZDLH Darinko Puškarić

ZAGREB — Predsednica republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvaške, Darinka Puškarić, se je včeraj razgovarjala s predsednikom Slovenske kulturno - gospodarske zveze Borisom Racetom. Ob tej priložnosti je Boris Race seznanil tovarišico Puškarić z aktualnimi vprašanji slovenske narodnostne skupnosti v Italiji v zvezi s sprejemanjem globalnega zaščitnega zakona. Pogovor je zadeval tudi razne oblike sodelovanja med društvi in organizacijami v SR Hrvaški ter organizacijami in društvi slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, posebej še z ozirom na nedavne ukrepe za ekonomsko stabilizacijo v Jugoslaviji.

GLAVNI SVET KMEČKE ZVEZE O SEDANJIH AKTUALNIH PROBLEMIH

Nasprotovanje KZ do takih zakonov in ukrepov ki ne zagotavljajo socioekonomskega razvoja

Za resnično in učinkovito zaščito Krasa je potrebna drugačna politika do teritorija, do kmetijstva in do človeka, ki na tem teritoriju živi - Tržaška občinska uprava in dežela na zatožni klopi

Ob veliki prisotnosti odbornikov se je v sredo sestal glavni svet Kmečke zveze; potem ko se je predsednik Guštin na začetku spomnil pred kratkim preminulega podpredsednika Kodriča (izvolitev novega podpredsednika je bila odložena na prihodnjo sejo), je glavni svet razpravljal o vrsti aktualnih vprašanj.

Najprej je vzel v pretres vprašanje kraških rezervatov: ker KZ še nima na razpolago deželnega zakonskega osnutka, ki ga je pred kratkim odobrila peta deželna komisija, se je diskusija okrog tega problema na glavnem svetu omejila na soglasno potrditev že znanih stališč KZ, po katerih niso tovrstni zakoni o zaščiti Krasa prav nič potrebni, nač pa je za resnično zaščito potrebna drugačna politika do kmetijstva, do teritorija in do prebivalcev, ki na njem bivajo. Poudarjeno je bilo, da bi morala dežela dosledno in učinkovito podpirati tradicionalne produktivne dejavnosti na Krasu v prvi vrsti kmetijstvo. Zato je KZ izrazila svoje nasprotovanje takemu zakonu, ki ne predvideva socio-ekonomskega razvoja, ampak ga nasprotno z vinkulativnimi ukrepi omejuje in tudi preprečuje.

V diskusiji so odborniki obravnavali zadnji sklep tržaške občine, ki uvaja na Krasu razne naravne «oaze» (Prćedol, bazoviška gmajna, gozd Koler itd.), kjer je strogo omejen vsak človekov posег. To je pravi dokaz resničnih teženj vseh tistih javnih uprav — je bilo poudarjeno — kot sta dežela in tržaška občina, ki nista nikoli pokazali drugačnih interesov od tistega, da bi Kras uredili v mestni park v službi ožjih interesov mesta in njegovega prebivalstva. To se kaže tudi v zadnjem sklepu, ki ga je sprejel tržaški občinski svet, s katerim je bilo določenih 20 javnih zelenih površin za razvedrilo nedeljskih izletnikov, za kar je občina namenila kar 700 milijonov lir; glavni svet KZ je bil mnenja, da bi take površine bile potrebne, da bi prispevale za pametno in spoštljivo uživanje naravnih lepot in dobrin, ker pa so bile določene brez predhodnega posvetovanja s prebivalstvom, bodo negativno vplivale na potrebe prebivalcev Krasa.

Poudarjeno je bilo, da bi morala tržaška občina najprej rešiti nekatere probleme (kanalizacije, ceste, itd.), ki ji, ker še nerešeni, ne delajo nobene časti, ampak sramotijo samo upravo, šele nato pa trositi javni denar za take pobude. Glede izbire teh površin so odborniki KZ izrazili globoke pomisleke, da bodo lahko res koristile in obenem prepričano ugotovili, da bodo povzročale velike težave našim ljudem. Potem ko so bila potrjena stališča glede pojava nedeljskih izletnikov, je bilo na seji glavnega sveta KZ sklenjeno, da bo Kmečka zveza zaradi vseh teh problemov zaprosila za srečanje s tržaškim županom, na katerem bo treba tudi razčistiti napačno trditev, ki je navedena v občinskem sklepu, da so površine, ki so namenjene tem namenom last občine, medtem ko so v resnici last jusarjev. V nadaljnji razpravi so nekateri odborniki tudi z drugimi konkretnimi primeri razkrili resnične namene tržaške občinske uprave, ko govori o zaščiti Krasa.

Glavni svet KZ je nato razpravljal o vprašanju razlastitev; orisano je bilo dosedanje delo KZ in konzorcija «Naša zemlja» vse do zadnjih dveh sestankov z deželnim odbornikom Rinaldijem. Poudarjeno je bilo, da je prvič prišla do izraza tako široka enotnost med prizadetim prebivalstvom ter tudi enotnost med vsemi našimi krajevnimi upravami in organizacijami, tako da se že kažejo nekateri vidni rezultati.

V nadaljevanju seje je razprava zdrknila na problem pokrajinskega seznama kmetijskih podjetnikov, o vodenju katerega je bil pred kratkim sprejet novi deželni zakon, ki močno diskriminira tržaške kmete napram ostalim, saj si le-ti kar sami upravljajo seznam in odločajo kdo ima status kmeta, kdo pa ga nima; za tržaško pokrajino pa je dežela to pristojnost poverila pokrajinskemu kmetijskemu nadzorniku. Tak ukrep, ki spominja na žalostne čase, ko so za urejevanje problemov naše skupnosti ustanavljali razne posebne organe, so odborniki KZ obsodili tudi zato, ker diskriminira našo organizacijo, ki bi brez dvoma zaradi večinskega predstavništva upravljala ta seznam. Vsekakor pa je KZ sklenila imenovati svojega predstavnika v komisijo, ki jo predvideva omenjeni zakon, da bi ne zaustavila postopkov za dosego raznih prispevkov in olajšav; zahtevala pa bo, da mora čimprej priti do volitev in da se premosti to sramotno komisarsko upravljanje.

V GLEDALIŠČU ROSSETTI

Kardinal Lambertini v uspešni uprizoritvi «Teatra di Roma»

Delo je režiral Luigi Squarzina, v glavni vlogi pa je nastopil Gianrico Tedeschi

V Trstu gostuje te dni stalno gledališče «Teatro di Roma», ki uprizarja delo Alfreda Testonija «Il cardinale Lambertini». Igro je režiral Luigi Squarzina.

Delo prikazuje osebnost kardinala Lambertinija za časa njegovega škofovanja v Bologni v polovici 18. stoletja. Smo torej v času Voltaireja, Rousseauja, Kopernika in Molièra. Duh razsvetljenstva odpira Evropi nova pota, na kulturnem, znanstvenem in gospodarskem področju, v Bologni pa je svet še zaprt v stare čase. Gospoda je zamamljena v vraževerstvo, v plemiške naslove, v mrak preteklosti. Vse to ob očitni dekadenci ljudi in slojev, ki čuvajo nevednost kot relikvijo, ki so ujeli v dvojno moralo, skratka, zaprti so duhovni preobnovi. Kardinal Lambertini, učen teolog in prodoren mislec, pa je ves prepojen od novega. Njegova religioznost temelji v srcu in razumu in ne v oblasti stanu. Po eni strani je varuh religioznih načel, po drugi pa se bori proti vraževerstvu in uživaštvu duhovščine. Odklanja Voltairejevo protiversko razpoloženje, a občuduje njegov genij. Je spreten politik, ki zna dojeti bistvo stvari, hkrati pa se obrača do ljudi z dobroto in toleranco.

Smo pred dualizmom med razsvetljenim človekom in zakrknjeno stvarnostjo, ki bi se lahko razrastel v tragični konflikt, vendar je igra prežeta z ironijo, ki jo zmore Lambertinijev prožen razum tako, da se spori ne spremenijo v neobvladljivo muko. Gianrico Tedeschi je mojstrsko upodobil lik kardinala, odkril pronicljivost duha, ki je zmožen ironije in tistega smeha, ki očiščuje ljudi. Njegovo bivanje v gosposki družbi odkriva njene slabosti, kot nekakšno zrcalo resnice. Družbo pa ponazarjata galerija likov, ki jih igralci podajajo dognano in nazorno. Tudi režiser Luigi Squarzina je bistveno pripomogel k natančno izdelani predstavi, ki se odvija z jasnim ritmom. Protislovja so markantno izrezana, ironija pa ne prikrije določenih tragičnih dimenzij dogajanja tako, da se nasmešek gledalcev ne izgubi v burki; grenak priokus ostane kot razsežnost, ki kljub kritičnosti ohrani posluh za človekove konflikte. Smejemo se nad karikaturami bolonjskih senatorjev, vendar jasno zapazimo, da so to ljudje, ki jih je čas neusmiljeno prehitel. Lambertinijev nastop odkriva grotesknost njihovega položaja, vendar mu nikoli ne zmanjka globoke človeške prizadevnosti. Vsekakor je «Kardinal Lambertini» predstava, ki je vredna, da si jo ogledamo. (am)

V ZVEZI Z HITRO CESTO

Dolinska občina za posredovanje Comellija pri podjetju Palmieri

Vprašanje gradnje III. odseka hitre ceste bo drevi ena glavnih točk seje dolinskega občinskega sveta, ki se bo sestal ob 18.30. V zvezi s tem problemom je dolinska občinska uprava včeraj odposlala naslednjo brzojavko predsedniku deželnega odbora Comelliju:

«Da bi se izognili nadaljnjim nadlogam in nepredvidljivemu razvoju položaja, naprošamo za primerno posredovanje pri podjetju Palmieri, da bi odložilo začetek del za hitro cesto na teritoriju občine Dolina. Odložilo naj bi ga, dokler ne bi deželni odbor dal garancij, ki jih je obljubil odbornik Rinaldi v vašem imenu in v imenu odbora.»

Poleg tega bo dolinski občinski svet drevi razpravljal še o vrsti drugih problemov.

OB ODPRTJU RAZSTAVE V TK GALERIJI

Vznemirljiva govorica oblik v novih delih Klavdija Palčiča

Njegove slike je predstavil direktor Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik

Včeraj je bilo v galeriji Tržaške knjigarne odprtje razstave slik Klavdija Palčiča. Zanimanje za razstavo je bilo očitno, saj se je v galeriji zbralo lepo število ljudi in prav gotovo si bo v nadaljnjih dnevih razstavo ogledalo še veliko obiskovalcev, saj so srečanja s Palčičevimi slikami zanimiva in vznemirljiva. Zakaj je to tako, je včeraj povedal direktor Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik, ki je ob odprtju razstave spregovoril o značilnostih Palčičeve umetnosti.

Med drugim je Kržišnik dejal, da je Palčič v svojih delih priznal materijo, hkrati pa zagovarja drzne polete duha, ki se ne ustavlja ob ovirah, ki se ne pusti ujeti v oklepe. Kržišnik je nadalje poudaril, da se slikar večkrat suče na mejah neizpovedljivega, obenem pa si s pomočjo različnih elementov in barv zastavlja vprašanje, «kako ponazoriti formo». V tem svojem početju je Palčič «oprijemljiv in hkrati abstrakten». Najbolj grozljivim sporočilom zna dati jasno estetsko polnost. Kržišnik pa je ob analizi umetnikovih značilnosti naglasil, da označuje Palčiča «podstat trdožive vitalnosti tako, da ne prevlada občutek, da gre za razklanega ustvarjalca».

Ob zaključku svojega posega je Kržišnik dodal, da je Palčič eden izmed najbolj izrazitih umetnikov svoje generacije.

Besede umetnostnega kritika, ki ponazarjajo kompleksnost Palčičevih slik, dajejo tudi odgovor na vprašanje, zakaj umetnik pritegne gledalčevo pozornost kljub temu, da ne popušča «všečnosti» nobenega prostora.

K zapisanemu bi dodali še to, da razstava v TK Galeriji dovolj nazorno odpira okno v nova Palčičeva iskanja in razmišljanja, ki kažejo na izvirne formalne rešitve in na upodabljanje zapletenih bivanjskih položajev.

ZAGOTOVILA ODBORNIKA JAGODICA NA PREDSINOČNJEM ZBOROVANJU

Gradnjo novega openskega pokopališča misli pristojno odborništvo pospešiti

Problem pokopališča je postal za Opence, Banovce in Ferlugovce naravnost dramatičen - Nezaslišano zavlačevanje, ki traja že 12 let

«Kako je mogoče, da oblasti nočejo razumeti naše potrebe po vaškem pokopališču? Kako da ne razumejo njenega človeškega in tudi kulturnega pomena?» Vprašanje, ki ga je postavil predvčerajšnjim v nabito polni dvorani Prosvetnega doma na Opčinah domačin, je predvsem retoričnega značaja. Domačini z Opčin, Banov in Ferlugov so si namreč po 12 letih prizadevanja, da bi rešili problem openskega pokopališča, na jasnem. Kot je dejal tudi župnik Žerjal, prošnje in molitve ne pomagajo... Potrebna je politična volja občinske uprave.

Staro opensko pokopališče, ki so ga vaščani zgradili s prostovoljnim delom med leti 1790 in 1800 na zemljišču, ki so ga v ta namen darovali stari Openci, je pretesno. Domačini so na ta problem pravočasno opozorili oblasti, določeno je bilo tudi zemljišče na Sekarah, kjer naj bi zgradili novo pokopališče, po tolikih letih zavlačevanja in brezbrižnosti tržaške občinske uprave pa se je letos zgodilo, da morajo pokopavati svoje drage na pokopališču pri Sv. Ani, v Trstu, in ne v domači grudi. To je zadelo v živo občutke in potrpežljivost prizadetega prebivalstva, ki je v sredo, na pobudo SKD Tabor sklicalo javno zborovanje.

Stanka Hrovatin je v imenu enotne delegacije obnovila sklepe tržaškega občinskega odbora od leta 1970 dalje in napore domačinov v sklopu vaških organizacij in predvsem delo jusarskih upravičencev za dosego zadovoljive rešitve pri izbiri zemljišča za novo pokopališče. Pravzaprav je zgodovina teh 12 let zgodovina raznih občinskih uprav. Tako demokrščanska kot melonarska nista storili ničesar konkretnega, edino kar je ostalo od njune dediščine je 600 milijonov lir, ki jih je Spaccinijeva uprava namenila za novo opensko pokopališče. V času komisarske uprave je kazalo, da se bodo stvari premaknile, komisar je dal zagotovila za hitro izgradnjo manjšega dela predvidenega načrta. Potrebno pa je bilo najti še drugih 570 milijonov. Z novimi volitvami je nastopil tudi nov odbor in pred enim mesecem se je delegacija prebivalcev obrnila do njega. Prejela je pismena odgovor odbornika za javna dela Jagodica in ga ocenila za nezadovoljivega. Kako bo sedaj?

«Kar je bilo, je bilo, pomisliti moramo za naprej,» je pozval odbornik Jagodic, ki se je udeležil zborovanja. Ko je pred nekaj meseci prevzel odborništvo, si s prejšnjimi načrti in postopki za izgradnjo pokopališča ni mogel dosti pomagati, saj so zapadli ali pa so bili neustrezni. Izjavil pa je, da je sedaj načrt za 4000 kvadratnih metrov pokopališča na Sekarah skoraj pripravljen, izvedene so že bile geološke preiskave terena, čimprej bodo tehniki sprožili postopke za razlastitve. Ko bo to nared, se bodo lahko začela dela. Kaže, da tudi glede finančne plati ne bo večjih težav: verjetno 29. novembra bo občinski svet namreč sklepal o posojilu 570 milijonov lir, ki jih je Tržaška hranilnica pripravljena posoditi občini za izgradnjo pokopališča. Jagodic je pri tem izrazil svojo najboljšo voljo za čimprejšnjo rešitev problema in razpoložljivost, da se s prebivalstvom Opčin, Banov in Ferlugov spet sreča ob novem letu, ko bodo lahko preverjali konkretne premike.

V razpravi, v kateri so posegli domačini, predstavniki rajonskega sosveta, župnik in nekateri slovenski svetovalci v občinskem in pokrajinskem svetu, je prišlo do izraza prepričanje velike večine, da se splača počakati še nekaj časa in iti vsekakor naprej v smeri za gradnjo novega pokojališča ter opustiti druge rešitve, kot je n.pr. razširitev starega. Domačini bodo res počakali, toda povedali so, da je njihova mera potrpežljivosti že nevarno polna.

Združenje ACLI bo priredilo danes ob 19. uri na sedežu krožka Fanin na Trgu Sv. Jakoba 15 srečanje z razpravo o problemu «desaparecidosov» v Argentini. Srečanja se bosta med drugim udeležila Dora Guagnini, žena novinarja, ki je «izginil» v Argentini in Luigi Cal izvedenec za mednarodna vprašanja pri CISL.

Počastitev praznika SFRJ na generalnem konzulatu

V prostorih generalnega konzulata SFRJ v Trstu je bila včeraj popoldne tradicionalna notranja svečanost v počastitev 29. novembra, državnega praznika Jugoslavije. Poleg konzularnega osebja se je je udeležilo tudi večje število v Trstu zaposlenih jugoslovanskih državljanov ter gostov. Generalni konzul Drago Mirošič je v krajšem nagovoru oživil spomin na rojstvo nove jugoslovanske države sredi boja za njeno svobodo in neodvisnost, nato pa je prikazal ogromne dosežke, ki so jih jugoslovanski narodi dosegli v povojni izgradnji, zlasti od leta 1950 dalje, ko je uvajanje delavskega samoupravljanja sprostilo vse družbene ustvarjalne sile. Generalni konzul Mirošič je posebej poudaril bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, na katerih sloni čvrstost domovine, podčrtal pa je tudi vlogo Jugoslavije in njenega velikega voditelja Tita v prizadevanjih za mir, neodvisnost vseh narodov in držav in za dobrososedske odnose. Na koncu se je ozrl na sedanje gospodarske težave, ki so po eni strani posledica hitrega razvoja, po drugi strani pa vplivajo nanje tudi svetovni krizni tokovi. Poudaril pa je, da so narodi Jugoslavije šli v teh povojnih letih že skozi težje preizkušnje in izšli iz njih vedno zmagoviti in močnejši. Na koncu je vsem prisotnim jugoslovanskim državljanom na začasnem ali trajnem bivanju v zamejstvu, čestital k prazniku in jim zaželel uspehov v njihovem delu.

Član SSG Jožko Lukeš je nato recitiral pesem «Na straži», ki jo je med vojno leta 1944 napisal tržaški aktivist Ervin Lah - Tugomir pred svojo aretacijo in tragično smrtjo v nemškem taborišču. O nastanku pesmi, njeni usodi in njenem naključnem odkritju v teh dneh, je spregovorila Ervinova sestra Neva Lah - Lukeš. Sledila je še prisrčna tovariška družabnost.

● **Tržaška občina sporoča, da bodo v ponedeljek, 29. novembra, lahko vse trgovine redno odprte.**

Hudo ranjen upokojenec ki ga je zbil vespist

V Istrski ulici, blizu pokopališča, je včeraj okrog 17. ure prišlo do prometne nesreče, v kateri je bil hudo ranjen 60-letni upokojenec Giovanni Cossetto iz Drevoreda D'Annunzio 64. Med prečkanjem izven prehoda za pešce ga je z vespo zbil 18-letni David Milanic iz Nabrežine - Kamnolomi 24/1, ki je vozil proti mestnemu središču. Nezavestnega Cossetta so bolničarji RK odpeljali v bolnico, kjer so ga sprejeli na oddelku za oživljanje s pridržano prognozo. Utrpel je hude udarce v glavo in po obrazu ter verjetni zlom stegnenice.

V Sesljanu javna debata o problemih ostarelih

V okviru «Dneva ostarelih», katerih pobudnik je občinska uprava Devin - Nabrežina, bo danes, ob 18. uri v družbenem centru v Sesljanu javna debata na temo: «Iz institucije o problemih priletnih». Poročevalec je odbornik za skrbstvo občine Devin - Nabrežina Giorgio Depangher.

V naslednjih dneh bodo sledile še naslednje pobude: okrogla miza na temo «Priletni občani v slovenski narodnostni skupnosti»; javna debata na temo: «Priletni državljani v družbi - prisotnosti in odsotnosti družbenih institucij» ter končno praznik v Domu za ostarele v Sesljanu. Vse pobude so namenjene in odprte javnosti.

R. Š.

Obljube CNR v korist tržaškega centra za raziskave

Generalni ravnatelj Vsedržavnega sveta za raziskave CNR dr. Moretti je v prejšnjih dneh v Rimu sprejel delegacijo tržaškega Centra za znanstvene in tehnološke raziskave. Dr. Morettiju je delegacija orisala pobude, ki so v teku ali jih pripravljajo v začasnem sedežu na Padričah, ter načrte, da bi center razširili v smeri proti Banom. Govor je bil tudi o težavnem finančnem položaju tržaškega konzorcija, še posebno kar zadeva nezadostnost nakazil za kritje upravnih stroškov. Dr. Moretti je v tej zvezi zagotovil reden prispevek CNR, ki naj bi se v prvem letu sukal okrog 100 milijonov lir.

S strani predstavnika CNR pa so prišle še druge obljube in obveze za razvoj dejavnosti centra; o tem bo govor na sestanku, ki ga bo predsednik CNR sklical v Rimu meseca januarja.

Osebje didaktičnega ravnateljstva na Opčinah izreka kolegici Marini in družini iskreno sožalje ob smrti tasta.

Sekcija VZPI-ANPI iz Križa izreka globoko sožalje svojcem ob smrti tovariša

FERDINANDA TENCEJA

Ob izgubi Ferdinanda Tenceja izreka KD Vesna družini iskreno sožalje.

Zapustil nas je naš dragi

FERDINAND TENCE

(ROKČOV)

Pogreb bo jutri, 27. t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnice v Križ.

Žalostno vest sporočajo: žena Justa, Mira z družino, sestra Milka in drugo sorodstvo

Križ, Barkovlje, 26. novembra 1982

✚

Nenadoma nas je zapustil naš dragi

FRANC PERTOT

(FANČI)

Pogreb bo jutri, 27. t.m., ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v proseško cerkev, kjer bo ob 14.30 verski obred.

Žalujoči: žena Ema, sin Boris, hčerka Anamarija in drugo sorodstvo

Prosek, 26. novembra 1982
(Pogrebno podjetje, Ul. Zonta 3)

DANILO TURK - JOCO SEDEMDESETLETNIK

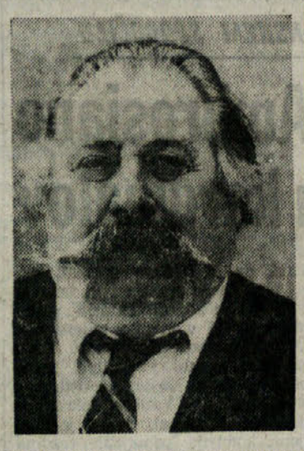

Joco pa sedemdeset let? Ne zdi se res, pa je vendarle. Rodil se je namreč v Trstu, v Rocolu, na današnji dan leta 1912. Kaj vse je potem počel do danes naš jubilant Danilo Turk - partizanski Joco, bomo skušali strniti v te priložnostne besede, lahko pa bi napisali tudi roman o primorskem emigrantu, mizarskem delavcu na železnici, gledališkem amaterju, gostu v tržaških zaporih, partizanskem borcu in snovalcu partizanskega slovenskega teatra, vandrovcu po primorski zemlji s korpusno igralsko skupino, organizatorju obnovljenega slovenskega gledališča v Trstu, njegovem igralstvu in skratka factotumu, iskani pojavi za televizijski in filmski zaslon, o gostu italijanskih kompanij, o vsem tem in o drugem, kar sestavlja kot slikovit mozaik njegovo svojstveno podobo, po kateri ga pozna vsa Primorska in domala vsa Slovenija.

Ko se je Joco, takrat samo še Danilo, leta 1930 z družino odpravil iz Trsta preko meje v Maribor, je imel za seboj končano osnovno šolo v Tomaju in pri Sv. Jakobu, potem še tri leta meščanske pri Sv. Jakobu in tri leta industrijske šole v Trstu. V Mariboru se je zaposlil kot mizarski delavec v državnih železnicah, toda to je bilo le za preživljanje. V večernih urah je zahajal v mariborsko gledališče, za njegovo zaveso, tja, kjer se vrti gledališki vrtiljak pred vsako predstavo, med praktikable in kulise, med reflektorje in odrske delavce, med statiste in igralce, šepetalce in režiserje, scenariste in kostumerje. Tam je bil njegov svet, tisti čarobni svet, ki ga občinstvo skoraj da ne pozna, v katerem pa so v sproščenosti in še večkrat v živčnosti časovne ali kakršnekoli stiske rojevajo predstave. Danila je sicer še v Trstu vleklo na odre Mladinskega društva v Rocolu, pa tudi pri mariborskem Sokolu si je nabiral izkušnje, toda šele vstop v poklicni teater ga je dokončno usmeril na pota Taliinega voza, v katerega se je vpregel z vso svojo voljo, močjo in gorečnostjo.

Že leta 1930 ga tako srečujemo kot statista v opereti «Viktorija in njen husar» in v drugih igrah, kot pevca v operetnem in opernem zboru, potem v manjših vlogah in z leti tudi v večjih kot na primer seržanta v Hudičevem učencu, kot Medvejeva v Na dnu, kot krvnika

JOŽE KOREN

(Nadaljevanje na zadnji strani)

STVARNOST GRADBINCEV SKOZI ZGODOVINO

Od prvih združenj 1880. leta do sedanje gradbinske šole

Včeraj so na Pomorski postaji odprli razstavo «100 let dela, organizacije in boja tržaških gradbenikov». Razstavo, ki je prva te vrste v našem mestu, so pripravili pod vodstvom zavoda IRES - CGIL.

Slike, letaki in tiskovine pričajo o napornem delu gradbenih delavcev zlasti na prelomu stoletja, o razvoju in tehničnem napredku organizacije gradbeništva ter o stoletnem gibanju delavcev te stroke.

Razstavni prostor je razdeljen na šest odsekov. Prvi pokriva obdobje od približno 1880 do 1914. leta in je med najbolj zanimivimi. Vsebuje reprodukcije dokumentov ustanovitve zadrug in združenj, poklicnih šol, slovenskega in italijanskega tiska. Posebno mesta ima časopis «Stavbinski delavec». Razstavljeni so tudi dokumenti o nesrečah na delu, delovnih plač, letaki delodajalcev in delavcev ter njihove slike. Sledi obdobje med dvema vojnama. Tretji odsek predstavlja stvarnost gradbenikov po drugi svetovni vojni in vsebuje fotografsko dokumentacijo gradbišč zavoda ACEGA za javna dela. Organizatorji so dali poseben poudarek vprašanju varstva pri delu in ves četrti odsek je opremljen s slikami, ki prikazujejo nevaren način dela. Naslednji odsek je posvečen sindikalni problematiki od osvoboditve do današnjega združenja. Zaključni del razstave je posvečen tržaški gradbinski šoli.

Na razstavi je tudi razvidna narodnostna sestava gradbinskih delavcev in močno prisotnost Slovencev v tej stroki dokazujejo ne le zgodovinski dokumenti, kot so reprodukcije časopisa «Stavbinski delavec» ali kasnejši letaki v slovenščini, temveč tudi uvodi v razstavo in v posamezne odseke, ki so dvojezični.

V okviru razstave bo danes ob 17. uri posvet o razstavi sami. 3. decembra ob 9. uri pa zborovanje o sedanjih problemih gradbinske stroke, ki mu bo prisostvoval državni tajnik FILLEA - CGIL Annio Breschi.

Vloga šole pri formiranju kadrov vodilnega razreda v času od zedinjenja Italije do nastopa fašizma je bila glavna tema včerajšnjega predavanja prof. Marina Raicicha v Časnikarskem krožku. Srečanje z uglednim znanstvenikom je pripravil krožek Che Guevara

PREDSTAVILA JO JE ENOTNA SINDIKALNA ZVEZA

Ljudska peticija za izboljšanje splošne oskrbe priletnih ljudi

Mednarodno leto ostarelih ni izpolnilo pričakovanj - Krčenje državnih izdatkov le v škodo starejših občanov?

Organizacija združenih narodov je proglasila leto 1982 za mednarodno leto ostarelih in sprožila vrsto pobud z namenom, da se o življenjskih vprašanjih priletnih ljudi sensibilizirajo čim širši krogi javnega mnenja. Ne vemo, kako je ta pobuda stekla drugod po svetu in po Italiji, z gotovostjo pa lahko trdimo, da smo v Trstu, kjer je ena tretjina prebivalstva stara nad 60 let, zabeležili zelo malo stvarnih posegov v korist priletnih občanov. Nasprotno, prav v našem mestu, kljub številnim deklaracijam, opažamo neko zaskrbljujoče nazadovanje v kvaliteti zdravstvene in socialne oskrbe ostarelih, okrog katerega se morajo pošteno zamisliti vsi družbeni dejavniki, zlasti pa ustanove, ki so za to odgovorne.

Zgovorni primer, kako odgovorni organi gledajo na to perečo problematiko, je znani načrt «o organiku», ki ga je sprejela tržaška Krajevna zdravstvena enota spričo bližnjega odprtja bolnišnice na Katinari. Ta načrt, ki je bil sicer izdelan na podlagi krčenja državnih izdatkov za potrebe zdravstvenega in socialnega sektorja, predvideva tudi zmanjšanje zmogljivosti tržaških bolnišnic za kar 300 postelj. Dvesto od teh bi odvzeli geriatričnemu oddelku, kjer je trenutno na zdravljenju 193 priletnih bolnikov. Nihče ne postavlja v dvom, da je krčenje državnih stroškov tudi na področju oskrbe v tem trenutku potrebno, ni prav pa, da ti omejitveni ukrepi prizadenejo ostarele in emarginirane sloje prebivalstva. Temu je treba še pristaviti, da v zameno za ta ukrep KZE ne ponuja drugih struktur in uslug zdravstvenega in družbenega značaja, ki so v naši krajevni stvarnosti itak zelo pomanjkljive in še zdaleč ne odgovarjajo potrebam.

Ta stališča so na včerajšnji tiskovni konferenci v Novinarskem krožku poudarili predstavniki enotne sindikalne zveze upokojencev in zaposlenih v zdravstvenem sektorju, ki menijo, da je vprašanje priletnih občanov eno bistvenih problemov našega mesta. V ta namen so včeraj predstavili tisku in javnosti ljudsko peticijo, s katero hočejo opozoriti politične sile in vse pristojne javne ustanove, da je vprašanje oskrbe priletnih ljudi problem vseh nas in da predstavlja jasen pokazatelj razvoja in stopnje družbene občutljivosti neke skupnosti.

Starši dijakov 2.e razreda italijanske celodnevne šole pri Banih so včeraj v družbi svojih otrok zasedli razred in zahtevali, da se takoj reši problem v zvezi z oskrbo motenega dijaka, ki obiskuje pouk v istem razredu. Bil je to skrajni korak, kajti starši so že več časa na različne načine protestirali proti brezbrižnosti odgovornih organov. Med včerajšnjo zasedbo, ki je trajala od 8.30 do poldne, so prejeli uradno zagotovilo goriške in tržaške pokrajine, da bodo dijaku nudili spremljevalca

PADLA JE S ČETRTEGA NADSTROPJA NA DVORIŠČE

TRAGIČNA SMRT MLADE ŽENSKE KI JE ČISTILA OKENSKE ŠIPE

Gre za 36-letno Luigino Bernardo por. Pecchiari iz Ul. Baiamonti 37

Šestintridesetletno Luigino Bernardo por. Pecchiari je včeraj doletela tragična smrt. Ko je okrog 16.45 v svojem stanovanju v Ul. Baimonti 37 (nedaleč od poslopja, ki je pred kratkim silovito eksplodiralo) čistila šipe, je nenadoma izgubila ravnotežje in padla kakih deset metrov nižje na notranje dvorišče, kjer je obležala brez življenja. Soseda, ki sta slonela na spodnjih oknih, sta s srhom v očeh sledila njenemu padcu, ne da bi ji lahko pomagala. Njen krik pa jima bo gotovo še dolgo ostal v kosteh.

Tragičnemu dogodku so sledile uradne dolžnosti sodnega zdravnika, (ki je izdal potrdilo o smrti zaradi prebitja lobanje), policije in higienskega urada. Ob 17.30 se je pojavil na prizorišču smrti 41-letni mož Livio. Vračal se je z dela, o nesreči ni še nič vedel...

Da je Luigina Pecchiari nenadoma omahnila v prazno, ko je čistila šipe, je pričala steklenička amonijaka in cunja, ki sta ležali pod okni terase v četrtem nadstropju. Policijski agenti ne izključujejo možnosti, da je Pecchiarijevo zajela vrtoglavica prav zaradi vdihavanja hlapov amonijaka in da je v tistem trenutku izgubila ravnotežje.

● **Upravni odbor KZE** je sporazumno s pokrajinsko upravo odobril krčenje finančnih sredstev za oskrbo mladoletnikov in to spričo prenizkih denarnih podpor, ki jih prejema od deželne uprave.

Gledališča

VERDI
Danes, ob 20. uri (red B/E) druga predstava Donizettijeve opere «Maria Stuart». Dirigent Guerrino Gruber, režija Filippo Crivelli.

ROSSETTI
Danes, 26. t.m., ob 20.30 (red prost) gostuje gledališče iz Rima s Testonijevim delom «Il cardinale Lambertini». V glavni vlogi Enrico Tedeschi. V abonmaju odrezek št. 2. Rezervacije za ponovitve do srede, 1. decembra, pri osrednji blagajni.

AVDITORIJ
Gledališče za šole: ob 9. in ob 11. uri «Resnična zgodba doktorja Frankesteina» z gledališko skupino «Il Canovaccio». Rezervacije po telefonu 567201/02/03.
Gledališka sezona 1982/83: na razpolago so novi abonmaji. Popusti za mladino, študente, delavce in upokojence.

CANKARJEV DOM (Ljubljana)
Mala dvorana
Jutri, 27, t.m., ob 10. uri: Otroška matineja «Žogica marogica». Od 6. do 9. decembra ob 18.00 in 20.00: Teden sovjetskega filma.
I. preddverje
Do 5. decembra: Razstava ob festivalu «Revolucija in glasba». Razstavljajo J. Boljka, F. Mihelič, M. Pregelj, K. Putrih.
Vstopnice so v prodaji pri blagajni Cankarjevega doma v Emonskem prehodu vsak dan, razen nedelje, od 9. do 14. ure in od 17. do 19 ure oziroma do začetka predstave v soboto od 9 do 13. ure.

Kino

Cappella Underground 18.00—20.00—22.00 «Il volto dei potenti». J. Fonda, K. Kristofferson.
Ariston 16.00 «La notte di San Lorenzo». Omero Antonutti, M. Lozzano.
Eden 17.00 «Pink Floyd: The wall». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Nazionale 16.30 «Odyssex, l'impero dei piaceri sessuali». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Ritz 16.00—22.15 «La ragazza di Trieste». Ornella Muti in Ben Gazzara. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.30 «Delitto sull'autostrada». V. Valentino, Bombolo. Film za vsakogar.
Fenice 16.00 «Blade runner». Harrison Ford.
Mignon 17.00 «Pink Floyd: The wall». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 15.00 «Sessualità pornografica». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Aurora 16.00 «Blow out». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «Storie di fantasmi». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «Classe 1984». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «Giovani, belle, probabilmente ricche». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Radio 15.30—22.00 «Hollywood erotic sketch». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «Joy pervesion 81». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Lumiere 16.30 «Il cacciatore». R. De Niro.

Koncerti

SKD Tabor - Občine — Openski glasbeni večeri. V ponedeljek, 29. novembra, ob 20.30 v Prosvetnem domu operni solospevi tria «Lorett» iz Beograda. Koncert je posvečen obletnici drugega zasedanja AVNOJ.

Razna obvestila

Jamarski klub - Boljunec priredi jutri, 27. novembra, ob 20. uri v gledališču France Prešeren večer z diapozitivi. Vabljeni.

Včeraj-danes

Danes, PETEK, 26. novembra
KONRAD
Sonce vzide ob 7.19 in zatone ob 16.26 — Dolžina dneva 9.07 — Luna vzide ob 14.24 in zatone ob 1.27.
Jutri, SOBOTA, 27. novembra
BERNARD
Vreme včeraj: najvišja temperatura 13,6 stopinje, najnižja 11,7 stopinje, ob 18. uri 13 stopinj, zračni tlak 1017,4 mb pada, brezvetrje, vlaga 80-odstotna, nebo oblačno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 14.2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Francesca Marzari, Chiara Troiano, Andrea Vatovac, Sabrina Bukavec, Andrea Leopizzi.
UMRLI SO: 62-letna Halina Maria Typrowicz vd. Bolè, 64-letna Lidia Bais vd. Pavanello, 80-letni Antonio Afri, 80-letni Ferdinando Tence, 84-letni Pietro Maraspin, 61-letni Cataldo Marini, 93-letna Livia Lipovich vd. Uxa.

NEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179, Ul. Revoltella 41, Občine, Milje - Drevored Mazzini 1.
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2, Občine, Milje - Drevored Mazzini 1.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197;

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68-441.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Danes, 26. novembra, ob 20.30 v gledališču «France Prešeren» v Boljuncu

VICTOR LANOUX
ODPIRAČ

V nedeljo, 28. novembra, ob 17. uri v društveni dvorani v Saležu

DANIEL L. COBURN
PARTIJA REMIJA

KD SLAVEC
priredi danes, 26. novembra, ob 20. uri

LITERARNI VEČER

Sodelujeta: Irena Žerjal in Aleksij Pregarc.
Kritika: prof. Josip Tavčar in prof. Pavle Merku, glasbeniki Dina Slama, Miloš Pahor, Erika Slama, Irena Pahor.
Vabljeni

GLASBENA MATICA TRST

Sezona 1982-83
3. abonmajski koncert
danes, 26. novembra 1982, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu
GIOVANNI UMBERTO BATTEL — klavir
Na sporedu: L. van Beethoven, R. Schumann, I. Stravinski
Prodaja vstopnic uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju in Zveza vojnih invalidov NOB
vabita svoje člane in prijatelje na proslavo 29. novembra, dneva republike SFRJ, ki bo danes, 26. t.m., ob 17. uri v prostorih Odseka za zgodovino pri NŠK v Ul. Petronio 4.

Gost večera bo **pesnik Miroslav Košuta**, ki bo govoril o svoji knjigi
«TRI IGRE ZA GLAS»
posvečeni narodnoosvobodilnemu boju v Križu. Odlomek iz knjige bosta podala **igralca Mira Sardoč in Jožko Lukeš.**

SKD Igo Gruden - Nabrežina
priredi danes, 26. novembra, ob 20.30 v društvenih prostorih
VEČER DIAPOZITIVOV
Bližnji vzhod včeraj - danes. Predava Pavel Stranj.
Vabljeni

KD VALENTIN VODNIK DOLINA
priredi jutri, 27. t.m., ob 17.30 v društvenih prostorih
3. srečanje z borci, aktivisti in interniranci
Letošnji gost bo predsednica republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose tov. VIDA TOMŠIČ.
Vabljeni!

Čestitke

Svojemu tovarišu LADU PREMRUJU — letošnjemu dobitniku Trubarjeve nagrade — iskreno čestitajo člani odbora Združenja aktivistov osvobodilnega gibanja za Tržaško ozemlje.

Danes praznujeta 50-letnico skupnega življenja v Zabrežcu
FRANČIŠKA
in
ALOJZIJ KOSMAČ
Vse najboljše, posebno pa zdravja v nadaljnjem skupnem življenju jima želita Marija in Piero.

BCRS
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-946

25. 11. 1982

Ameriški dolar	1.440.—
Kanadski dolar	1.170.—
Švicarski frank	669.—
Danska krona	161.—
Norveška krona	197.—
Švedska krona	190.—
Holandski florint	523.—
Francoski frank	202.—
Belgijski frank	25.—
Funt šterling	2.290.—
Irski šterling	1.900.—
Nemška marka	574,5
Avstrijski šiling	81,50
Portugalski escudo	12,75
Pezeta	11,50
Jen	5.—
Avstralski dolar	1.280.—
Drahma	16.—
Debeli dinar	20,10
Srednji dinar	19,20

MENJALNICA
vseh tujih valut

Pianist Battel na abonmajskem koncertu GM

Na 3. abonmajskem koncertu, ki bo danes, 26. novembra bo koncertiral pianist Giovanni Umberto Battel iz Portogruara. Mladi pianist, ki poučuje na konservatoriju G. Tartini v Trstu, se je uveljavil že na neštetih državnih in svetovnih tekmovanjih. V Kulturnem domu se bo predstavil z izvedbo sonate op. 53 L. van Beethovna, simfoničnih etud Schumanna in Petruško od Stravinskega.

Šolske vesti

Državni poklicni zavod Jožef Stefan javlja, da bo v torek, 30. novembra, na sedežu šole roditeljski sestanek od 16.30 do 18. ure za prve in druge razrede in od 18. ure dalje za tretje, četrte in pete razrede.
Srednja šola Simon Gregorčič v Dolini priredi jutri, 27. novembra, ob 11.30 na šoli proslavo ob 76. obletnici smrti pesnika Simona Gregorčiča. Vabljeni starši učencev in prijatelji.
Sindikat slovenske šole obvešča da so slovenski obrazci in osebni listi za habilitacije na nižjih in višnjih srednjih šolah na razpolago na sedežu v Ul. F. Filzi 8/1 vsako sredo od 16. do 18. ure.

Razstave

V Tržaški kreditni banki Ul. Filzi 10, razstava devetih slovenskih grafikov: Maraž, Stegovec, Boljka, Makuc, Apollonio, Zelenko, Kržišnik, Logar in Šefran.
V galeriji «Cartesius» je odprta razstava grafik slikarja Lojzeta Spacala. Razstava bo odprta do 2. decembra.
V galeriji «Rossoni» razstavlja Milovan Bressan. Razstava bo odprta do 30. t.m.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Otroški pevski zbor Kraški slavček iz Nabrežine ima pevske vaje vsak torek ob 15.00 na šoli Glasbene matice v Nabrežini.
KD F. Venturini vabi na predvajanje diapozitivov Maria Magajne o potovanju po Južni Ameriki jutri, 27. novembra, ob 20. uri v prostorih gostilne «Sonja» pri Domju.
KD Ivan Grbec - Škedenj priredi jutri, 27. novembra, ob 20. uri v društvenih prostorih večer filmov z Aljošo Žerjalom: Olimpiada 80 in Dokumentarec o Moskvi.
KD Lipa, KD Primorec in KD Slovan vabijo na predavanje «Pregnanstvo in upor koroških Slovencev za časa nacifašizma». Predaval bo zgodovinar Janko Malle danes, 26. novembra, ob 20.30 v Bazovskem domu in jutri, 27. novembra, ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebčah.
KD Rovte - Kolonkovec priredi v nedeljo, 28. novembra, izlet v Caorle.
SKD Barkovlje vabi člane in prijatelje na delovno akcijo, ki bo v prostorih društva — Ul. Cerreto 12, v nedeljo, 28. novembra, ob 8.30.
SKD Barkovlje vabi jutri, 27. novembra, ob 20.30 vse člane in prijatelje na pester večer, ki nam ga je pripravil Stane Raztresen — član Slovenskega stalnega gledališča v Trstu (od Janeza Svetokriškega do Ivana Cankarja).

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

SLUŽBO v hotelu v Rimu dobijo: tajnik/ca s prakso in z znanjem tujih jezikov; receptor z znanjem tujih jezikov; šef strežbe sposoben vodstva hotelske restavracije; kuhar/ica s poznavanjem slovensko-jugoslovanske kuhinje; mladenič za pomožna dela v recepciji; dekle za strežbo. Ponudbe poslati na naslov: hotel Bled, Ul. S. C. in Gerusalemme 40, 00185 Roma; tel. 06/777102 ali 7579941.
PRODAM zložljivo omaro (osem kosov) za dnevno sobo iz mahagonijevega lesa dolgo 3,10 m, široko 45 cm in visoko 2 m. Telefon 040/9111-9.
IŠČEMO hišno pomočnico dvakrat tedensko. Telefonirati na št. 040/224-407 od 19. do 20.30.
PRODAM CAMPER fiat 238/E s pridvižno streho, opremljen za zimsko kampiranje. Vozilo registrirano tudi za prevoz oseb in tovora. Telefonirati ob urah kosila ali večerje na št. 040/213-651.
UGODNO prodam rulotko laica letnik (april) 1978, dolgo 4.90 m s pokrito verando in CAMPER gran solei 460, motor ford diesel 160, letnik 1980, kompletno opremljen. Telefonirati med delovnim časom na št. 040/826759.
PRODAM avto fiat 1500 berlina. Za podrobnejša pojasnila telefonirati med delovnim časom na št. (0481) 84-295.
PRODAM fiat panda 30 — doba šest mesecev, prevoženih 3000 km. Telefon 0481/78100.
PRODAM prašiče pitane in za pitanje raznih tež. Grudina Cipriano, Rupa - Štradalta, tel. 0481 391063.
ZOBOZDRAVNIK dr. Ivo Petkovšek ordinira za otroke in odrasle v Ul. Canova št. 2 vsak popoldan od 15. do 19. ure. Tel. 040/772120.

OD DANES DO NEDELJE PRIREDITVE V POČASTITEV OBLETNICE

Nad sto prireditev v enem letu v Kulturnem domu v Gorici

Drevi otvoritev razstave Demetrija Ceja in predvajanje filma «Razseljena oseba» Jutri koncert pevskih zborov, v nedeljo pa še športna prireditev in ples

V Kulturnem domu v Gorici se bodo danes zvečer pričele prireditve v počastitev prve obletnice delovanja v tem večnamenskem poslopju. Kot nam je povedal predsednik upravnega odbora Kulturnega doma prof. Miiko Rener je bilo v tem času v domu nad sto najrazličnejših prireditev, od gledaliških in koncertnih večerov, pa do predavanj, slikarskih razstav ter seveda športnih in rekreacijskih večerov, filmskih predstav in raznih kongresov ter zborovanj. To je zelo veliko, to dokazuje kako je bil Slovencem v Gorici ta dom potreben. Kulturni dom pa je odprt tudi italijanski javnosti in marsikdaj pride do sodelovanja med slovenskimi in italijanskimi klubi.

Prireditve bodo trajale, kot smo že omenili, tri dni, od danes do nedelje. Danes zvečer bosta dve taki prireditvi. Ob 20 uri bo svečano odprtje razstave goriškega slikarja Demetrija Ceja, ki že dolgo let živi in ustvarja v Trstu. Cej razstavlja po precejšnjem presledku v našem mestu, zato bo ta razstava nekaj večjega od običajnih razstav. Zveza slovenskih kulturnih društev je tudi pripravila primerni katalog o ustvarjanju in delih tega slikarja.

Pol ure kasneje, ob 20.30 pa bo v veliki dvorani predvajanje slovenskega filma «Razseljena oseba». Gre za film, ki prikazuje zgodbo mladega slovenskega človeka, sina političnega begunca iz Jugoslavije ob koncu druge svetovne vojne, ki so mu politični emigranti v tujini dali čisto zgrešen pojem o domovini. Mladenič pride na obisk v očetovo deželo in spozna kako so ga v tujini varali ter se seznani z novo slovensko realnostjo. Film so snemali tudi v naši neposredni okolici, v gradu Kromberk, na Vipavskem in na Krasu ter bo zaradi tega po svoje za nas še posebej zanimiv.

Jutri zvečer ob 20.30 bo v Kulturnem domu osrednja prireditev, na kateri bodo nastopili pevski zbori iz našega zamejstva, Slovenije ter Koroške. Na sporedu bo tudi priložnostni govor.

V nedeljo zjutraj bo v telovadnici športni nastop. Popoldne, od 18.30 dalje, pa bo v mali dvorani ples za mlade in odrasle.

Podražitev metana v Gorici nove cene od 9. oktobra

Za okrog 13 odstotkov se bo zvišala cena plina v Gorici. Namesto dosedanjih 300,85 lire za kubični meter, bodo uporabniki že v kratkem plačevali približno 338 lir za vsak kubični meter uporabljenega plina. Povišek je v veljavi že od 9. oktobra letos, po sklepu medministrskega odbora za cene, kakor je razbrati iz daljšega tiskovnega poročila občinskega podjetja v Gorici. Odbor je namreč odobril 27 lir poviška družbi SNAM, priznal višjo maržo (približno 11 lir) podjetjem, ki skrbijo za razdeljevanje metana ter odobril nadalje povišek (1400 lir) mesečne fiksne kvote.

Povišek bodo delno vključili že v račun, ki ga bodo uporabniki prejeli na dom sredi decembra, raziko pa bodo obračunali šele po odobritvi novih tarif s strani pokrajinskega odbora za cene.

Danes spet delavska manifestacija v Trstu

Delavci podgorske tekstilne tovarne, Tec Friuli, Sogetec in Detroit se bodo danes predpoldne spet zbrali na protestni manifestaciji v Trstu, pred sedežem deželnega sveta, da bi protestirali proti deželni politiki zavlačevanja in odlaganja glede reševanja položaja v omenjenih treh kriznih obratih.

Ob 10. uri se bodo zbrali na osrednjem Trgu Unità ter nato v sprevodu odšli na Oberdankov trg, pred sedež deželnega sveta.

Kakor smo že včeraj poročali, je bilo v sredo zvečer v pokrajinski sejni dvorani dokaj razburljivo zborovanje o gospodarski krizi na Goriškem.

VČERAJŠNJA PREDSTAVITEV V NOVI GORICI

Pomembna publikacija Naška Križnarja o filmu

Sestavil je izbor slovenskega etnološkega filma od 1905 dalje

Naško Križnar, sodelavec Goriškega muzeja v Kromberku, je v slovenskih filmskih in etnografskih krogih na mah postal slaven, potem ko so najprej v Ljubljani, včeraj pa v Novi Gorici predstavili širši javnosti njegovo knjigo, filmografijo slovenskega etnološkega filma v času med 1905 in 1980. S tem nočemo reči, da ni bil Naško Križnar znan v teh krogih že prej, saj je bila in je znana njegova zavzetost za delo na etnografskem področju in še posebej zbiranje dokumentacije filmov na etnološke teme. Nastopil je tudi uspešno na raznih mednarodnih festivalih doma in v tujini ter dobil laskava priznanja. Njegova knjiga pa je vzbudila precej zanimanja in še bolj utrdila njegov sloves. Pri tem moramo tudi povedati, da je Goriški muzej v Kromberku, prav po njegovi zaslugi, postal središče današnjega zbiranja etnoloških filmov na Slovenskem, kar daje še poseben pečat delu te primorske kulturne institucije.

V prvi polovici novembra je bil festival slovenskega etnološkega filma v Ljubljani. V sredo in včeraj pa so predvajali vrsto teh filmov v Novi Gorici, včeraj zjutraj pa so še predstavili knjigo Naška Križnarja in predvajali dva njegova filma. Predstavila sta ga Bojan Kavčič, filmski kritik in član uredniškega odbora revije Ekran ter Lilijana Nedič od ljubljanskega Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja. Poudarila sta pomembnost tega dela in dejala tudi, da je to prvo tako delo na Slovenskem nasplošno, kajti raziskovalce čaka še veliko delo pri podrobni analizi slovenskega dokumentarnega filma po področjih. Knjiga je tudi vzpodbuda, da se bolj sistematično pristopi k arhiviranju slovenskih filmov, za kar sedaj skrbijo tako Arhiv Slovenije v Ljubljani ter filmska producentska podjetja.

Naško Križnar nam je povedal, da se je tega dela lotil pred desetimi leti, ko je prišel v Goriški muzej. Zbirateljskemu delu narodopisnih predmetov je kmalu dodal obvezno fotografiranje in potem še sam pričel delati s filmsko kamero. Ob tem se je seznanjal tudi s tem, kako so bili že prej napravili razni slovenski dokumentaristi. Za to so skrbela filmska podjetja in televizija v zadnjem času, pa tudi številni kinoamaterji. Ti že pred vojno. Prvi film je iz leta 1905 in prikazuje odhod z maše v Ljutomeru.

«Kaj pride v poštev v to filmsko zbirko?» smo vprašali Naška Križnarja. «Vse, kar izpričuje raven življenja slovenskega človeka,» nam je odgovoril.

V njegovi zbirki je 795 filmov. Med temi tudi dva zamejskega goriškega filmskega amaterja Zdenka Vogriča. Še več bi jih seveda bilo, če bi bili ti znajni Našku Križnarju in tistim, ki so mu pomagali pri sestavi te knjige. Predstavil ga je direktor Goriškega muzeja Branko Marušič. Nekaj slovenskih etnoloških filmov bomo gledali spomladi tudi v Kulturnem domu v Gorici. (mw)

Koncerti

V galeriji «Luigi Spazzapan» v Gradišču bo drevi ob 20.45 večer slovenske ljudske glasbe in pesmi v izvedbi Bogdane Herman, Mire Omerzel Terlep in Matije Terlepa.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla salute, Ul. C. Cosulich, telefon 72-480.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Provvidenti, Travnik 34, tel. 84-972.

POGREBI
Danes v Gorici ob 9.30 Maria Marchi vd. Ferrari iz bolnišnice San Giusto v cerkev v Štandrežu in na tamkajšnje pokopališče; ob 11. uri Amelija Baučer iz bolnišnice San Giusto v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče; ob 11.30 Silvana Stabon La Bianca, krsto s posmrtnimi ostanki pripeljejo iz Motte di Livenza v cerkev v Ločniku; ob 13.40 Lina Zanichetta Brumat iz splošne bolnišnice v Gradišče.

Kino

Gorica
VERDI 18.00—22.00 «Lola». R. W. Fassbinder. Prepovedan mladini pod 14. letom.
CORSO 18.00—22.00 «Tenebre». A. Franciosa in D. Nicholodi. Prepovedan mladini pod 18. letom.
VITTORIA 17.30—22.00 «Blu estasi». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Tržič
EXCELSIOR 17.30 — 22.00 «Rocky III».
PRINCIPE 18.00—22.00 «Scusa se è poco».
Nova Gorica in okolica
SOČA 17.00 — 20.00 «Ryanova hči». Ameriška drama.
SVOBODA 18.00—20.00 «Gonja preko Amerike». Ameriška komedija 22.00 «Madam Claude». Francoski film.
DESKLE 19.30 «Poštar vedno dvakrat zvoni». Ameriška kriminalka.

VČERAJ SO GOVORILI O NAČRTU

Deset milijard «osimskih» lir za izgradnjo zapadne obvoznice

Zgradili bodo tri križišča in 2 km ceste med ločniškim in med novim mostom pri Štandrežu - Spomladi pričetek del

Včeraj dopoldne so se v beli dvorani goriškega županstva sestali predstavniki občinske uprave in Autovie servizi. Prisotni so bili župan Scarano, podžupan in odbornik za javna dela Del Ben, predsednik trgovinske zbornice Lupieri, predsednik hranilnice Graziato in drugi. Beseda je tekla o izgradnji dva kilometra dolge zapadne obvoznice, ki jo bodo financirali iz sredstev za izvajanje osimskega sporazuma.

Za to prometnico, ki naj bi bolje povezala most 9. avgusta, se pravi ločniški most z industrijsko cono, je namenjenih 9.7 milijarde lir. Na sestanku so razpravljali o splošnem načrtu in se dogovorili, da je potrebno izdelati izvršilne načrte. Vse kaže, da bodo izvedbo načrta opravili v dveh fazah in da bodo z deli, to se ve zagotovo, pričeli prihodnjo pomlad.

Z zneskom 9.7 milijarde lir bodo poleg zapadne obvoznice, to je ceste skozi Štandrež, katere traso nameravajo »potegniti« čez štandreške njive in vrtove, tako, da bi uničili čimmanj obdelovalne zemlje, zgradili še tri križišča, in sicer pri ločniškem mostu, pri novem mostu čez Sočo med Štandrežem in Sovodnjami in na križišču Tržaške ceste z Ul. Trivigiano.

Pri ločniškem mostu bodo morali najti rešitev, da bodo novo obvoznico smotrno povezali z dokaj zapleteno speljanimi cestami kot so Ul. Aquileia, Ul. Lungo Isonzo in s cesto, ki pelje poleg razstavišča ESPOMEGO. Ko bodo iskali rešitev, bodo najbrž poskušali vzdolžni osi mosta prilagoditi tudi dostopno cesto.

Bolj enostavna utegne biti gradnja priključka zapadne obvoznice na državno cesto št. 55 - 56, to je cesto v industrijski coni.

Tretje križišče, ki ga bodo uredili z denarnimi sredstvi za izvajanje osimskega sporazuma, bo sedaj skrajno slabo urejeno križišče na tistem delu Tržaške ceste, kjer se cestišče začenja vzpenjati v nadvoz. Na vsem tistem kompleksu bodo zgradili krožno cesto s širokim lokom, ki bo nekje blizu bencinske črpalke ob hotelu International Tržaško cesto povezala z Ul. Terza armata. Druga povezava med Tržaško cesto in Ul. Terza armata pa bo po krajši cesti, ki že obstaja (in na kateri so veliki zastoji v prometu) vendar s popravkom, da jo bodo najbrž usposobili samo za enosmerni promet, in sicer od Tržaške ceste proti Ul. Terza armata.

Obstaja tudi predlog, ki ni bil predmet razprave na včerajšnji seji, da bi zgradili še vzhodno obvoznico, se pravi cesto, ki naj bi povezovala ločniški most s »kazermetami«, oziroma s solkanskim mejnim prehodom. Za to cesto ni videti umestnih razlogov, zato bi bilo veliko bolje, če bi odgovorni dejavniki raje razmišljali o boljši povezavi med Gorico in Vidmom. Razdaljo med tema dvema mestoma, ki sta si narazen samo 35 km, je z avtom mogoče prevoziti v tričetrt ure, kar je zelo veliko. In vendar bosta zaradi interesov Gorica in Videm vedno bolj povezana. Zakaj tega ne bi omogočili tudi z razširjeno in hitrejšo cesto.

V GRADEŽU

Dvodnevni seminar kadrov FIM-CISL

V Gradežu se je včeraj pričel seminar za vodilne kadre sindikata FIM/CISL. Udeležuje se ga okrog dvesto delegatov iz naše dežele, ki bodo razpravljali o treh različnih temah, o ceni dela, o obnovitvi kolektivnih delovnih pogodb ter o organizacijskih vprašanjih. Danes popoldne, s pričetkom ob 15. uri, bo v kongresni palači, kjer se odvija dvodnevni seminar, tudi okrogla miza o trenutnem gospodarskem položaju v Furlaniji - Julijski krajini ter o vlogi sindikatov, političnih in družbenih sil ter ustanov pri odpravljanju gospodarskih težav.

NA MEDNARODNEM MEJNEM PREHODU PRI VRTOJBI

Dva nova objekta za turistične in druge gospodarske dejavnosti

Svoje prostore bo dobilo podjetje Kompas-Jugoslavija ter dvajset drugih delovnih organizacij

Na mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba - Štandrež so včeraj izročili v uporabo dva nova poslovno - turistična objekta. V njih so dobili svoje prostore znana turistična in potovalna organizacija Kompas - Jugoslavija iz Ljubljane ter predstavništva dvajsetih drugih delovnih organizacij (podjetij) iz vse države, ki prek Vrtojbe - Štandreža posredujejo prevoze ter izmenjave blaga in storitev med Jugoslavijo in Italijo. Po večini gre za avtoprevozniška in špediterska podjetja. Gradnja je potekala v okviru Poslovne skupnosti za zgraditev jugoslovanskega dela tega znanega in tako velikega mednarodnega mejnega prehoda. V skupnosti je skupaj 22 podjetij, ki so bodisi sedaj dobila svoje prostore, ali pa bodo razne dodatne gradnje oziroma posege opravila poznenje. Prostora ob prehodu je veliko in zato tudi možnosti za nove gradnje in druge posege, ki bi slednjič dali dokončno podobo temu prehodu na območju Vrtojbe oziroma Štandreža.

Skupna vrednost opravljenih del, za zgraditev obeh objektov ter ureditev okolja s prostori za parkiranje motornih vozil, znaša okrog 16 milijard starih dinarjev. Gradnjo je izvedlo novogoriško podjetje «Gorica», ki je tudi včlanjeno v omenjeno Poslovno skupnost za mednarodni mejni prehod Vrtojba - Štandrež. Investitor je bilo vsako podjetje posebej, pri čemer največji del odpade na turistično in potovalno organizacijo Kompas Jugoslavija. Slednja je namreč zgraditvi in ureditvi svojih prostorov, ki merijo tisoč kvadratnih metrov namenila približno 7 milijard starih dinarjev.

Predstavnika Kompasa Veronika Šketa, ki je sicer ravnateljica Mejnega turističnega servisa, je v pogovoru s časnikarji povedala, da bo Kompas svojo dejavnost namenil predvsem obiskom gostov iz notranjosti Jugoslavije, tudi v perspektivi odprave sedanjih predpisov za prehod jugoslovansko - italijanske meje. Kompas bo skratka sistematično obdeloval goriško območje meje ter tako prispeval k turističnemu ovrednotenju naših krajev na obeh straneh meje.

Ko je gostom predstavil opravljena dela je predsednik skupščine mednarodnega menjega prehoda Vrtojba - Štandrež Edvard Mihelj poudaril, da bo ta prehod potrebno povsem zgraditi, pri čemer pa je največjega pomena zlasti zgraditev ceste, ki bi ga povezala z avtocesto pri Razdrtem. Šele potem bo namreč ta mednarodni prehod lahko v celoti izvajal svojo naravno funkcijo stičišča romanskega in slovanskega sveta oziroma izhodišča za blagovne in druge izmenjave med Italijo ter Jugoslavijo in drugimi državami v srednji in vzhodni Evropi. Pravna osnova za omenjeno cesto obstaja, saj je denimo skupščina (parlament) Slovenije že leta 1969 sprejela zakon o gradnji ceste Šentilj - Nova Gorica.

Med gosti na včerajšnji otvoritvi novih poslovno - turističnih objektov so bili tudi župan in podžupan Gorice Antonio Scarano oziroma Mario del Ben, predsednik trgovinske zbornice v Gorici Delio Lupieri, pa novogoriški župan Zorko Debeljak ter predsednik gospodarske zbornice v Novi Gorici Besednjak.

V SOBOTO IN V NEDELJO

Svečanosti ob pobratenju obmejnih borčevskih organizacij

Z nekdanjimi borci novogoriške občine se bodo pobratile sekcije VZPI - ANPI Števerjan, Sovodnje in Štandrež

Za bivše borce na goriškem mejnem področju bodo prihodnji dnevi praznično obeleženi. V soboto in v nedeljo se bodo pobratile tri sekcije nekdanjih partizanov včlanjenih v njihovo združenje VZPI - ANPI. Gre za slovenske partizanske organizacije, ki hočejo nadaljevati in utrjevati tiste stike, ki so jih v skupnem boju proti nacifašizmu in okupatorju vzpostavili že med narodnoosvobodilno vojno.

Najbolj svečano bodo pobratenje priredili v Števerjanu. V nedeljo, ob 15. uri bodo v prostorih kulturnega doma Briški grič izvedli njegov povratni del. Prvi del so opravili na proslavi krajevnega praznika v Šmartnem. V Števerjanu bodo ob tej priložnosti podelili tudi značke Osvobodilne fronte 135 medvojnim aktivistom.

Za pobratenje so se odločili tudi nekdanji borci iz Sovodenj in iz Bukovice - Volčje drage. Izvedli ga bodo v nedeljo ob 9. uri v Bukovici, kjer bodo počastili praznik republike.

Člani sekcije VZPI - ANPI iz Štandreža pa bodo jutri, v soboto sklenili pobratenje v kulturnem domu v Šempetru. Svečanost se bo pričela ob 19. uri.

SKUPNIH PETDESET LET VIKTORIJE IN ANTONA FRANDOLIČA

Veselo razpoleženje prejšnji teden v Doberdobu v Dolanski ulici. V hiši Viktorije in Antona Frandoliča so praznovali zlato poroko. Poročila sta se namreč 19. novembra leta 1932. Mož Anton je po rodu iz znane Fertušineve rodbine, ki je v Doberdobu zelo razširjena gospodinja Viktorija pa je doma s Poljan od Sobanovih. Oba sta otroška leta preživela s starši v begunstvu in hitro ob povratku na dom se oprijela dela na polju. Viktorija se je za nekaj časa zaposlila pri pogozdovanju Krasa. Kmalu po poroki se je Anton zaposlil kot minerec v podjetju Solvay, ki je takrat proizvajalo razne kemične izdelke. Nekaj časa je še Viktorija vozila mleko v Tržič in celo v Trst, ko pa se je družina začela večati je opustila tudi ta posel in se posvetila družini. Anton je svojčas bil najprej v partizanih in naposled pomagal aktivistom na terenu. Oba sta še vedra in zdrava in večkrat jih pot zanese v družbo na vas. Posebno Anton se rad pridruži veselim druščinam in zapoje tako, da ga je slišati daleč naokrog. Živita zasluženi mir in pokoj daleč od nekdanjih skrbi; dolgčasja ne poznata in veselje jima prinašajo družine sinov in hčera, ki jih radi obiščejo ali z njima živijo.

PRIREDITVE V POČASTITEV 1. OBLETNICE DELOVANJA V

KULTURNI DOM GORICA

KULTURNEM DOMU V GORICI

DANES, 26. novembra
ob 20.00: otvoritev razstave goriškega slikarja Demetrija Ceja
ob 20.30: predvajanje filma «Razseljena oseba». Rež. M. Ciglič

SOBOTA, 27. novembra
ob 20.30: zborovski koncert. Nastopajo zbori iz Slovenije, Koroške in naše dežele

NEDELJA, 28. novembra
ob 10.00: športno srečanje
ob 18.30: družabnost s plesom.

VABLJENI!

1½ MILIJONA

Reklamna pobuda, kakršne avtomobilski trg ne pomni

aguzzoni... Zastopnik FIAT

Korzo Italia 169 — Gorica
Tel. 84093 - 84256

čaka te

DA BI SE V NAJKRAJŠEM ČASU ZADOSTILO POTREBAM

Govor je spet o jedrskih centralah in o reverzibilni centrali na Drini

Te dni se v Italiji ponovno oživlja vprašanje električne energije. Razloga za to sta dva. Predvsem je ponovno govor o varčevanju eletričnega toka, ker ga primanjkuje. Posebno v nekaterih italijanskih deželah, kjer je poraba toka izredno velika zaradi intenzivne industrijske dejavnosti, opozarjajo na možnost prekinitve dotoka elektrike. Z druge strani pa se ponovno govori o jedrskih centralah, o katerih je bil govor pred leti, ko sta se v italijanski javnosti ustvarili dve fronti, ena, ki je zagovarjala gradnjo jedrskih central, druga pa ki se je temu upirala. Gibanje proti jedrskim centralam ni le italijansko, pač pa ga zasledimo po vsej Evropi. To gibanje je doslej preprečilo gradnjo jedrskih central v tolikšni meri, da so vsi prvotni načrti zastareli, hkrati pa je zašlo v velike težave celo italijansko gospodarstvo, ki ne razpolaga z zadostnimi količinami električne energije in je hkrati vezano na termične centrale, ki uporabljajo kot gorivo drago nafto, zaradi česar je tudi proizvodna cena električne energije visoka. Skratka primanjkuje nam celo drage elektrike, ker ob času ni bilo mogoče graditi jedrskih central, ki so sicer zelo drage, a dajejo nato razmeroma ceneno električno energijo.

Ne bomo se spuščali v razglabljanja, ali je umestno ali ne graditi jedrske električne centrale, saj «imajo prav» tako tisti, ki take centrale zagovarjajo, kot tudi tisti, ki so proti «veliki nevarnosti, ki jo predstavljajo jedrske centrale, ki jih človek še ne more kontrolirati, ko pa mu še ni uspelo kontrolirati jedrske eksplozije», kot je rečeno v nekem manifestu, ki govori seveda o nevarnosti, ki da jo predstavljajo jedrske električne centrale. Toda do sedaj so krajevne oblasti mogle državni električni družbi in tudi drugim morebitnim ustanovam gradnjo teh central na njihovih področjih preprečiti, z novim zakonom pa je deželnim oblastem dopuščeno, da same določijo lokacijo novih central ne glede na mnenje krajevnih oblasti.

Sedaj se torej odpirajo nove možnosti in ker je vsa država v težavah, je zelo možno, da bodo v kratkem začeli z gradnjo jedrskih central, ki naj čim prej zapolnijo praznino, ki sedaj duši nacionalno gospodarstvo.

Če v Italiji glede električne energije razmere niso kdove kako rožnate, je stanje v Jugoslaviji še slabše. Po nekaj desetletjih izredno intenzivne gradnje hidro- in termocentral je nastala krajša pavza in čeprav se je proizvodnja električne energije v povojni dobi povečala za več kot štiridesetkrat, seveda v primerjavi s predvojno, je že par let, ko Jugoslavijo mučijo težave z dobavo elektrike, tako da so omejitve na dnevnem redu. In prav sedaj smo mogli v jugoslovanskem dnevnem tisku brati, da se razmere sicer popravljajo, da pa mora Jugoslavija nekaj elektrike tudi uvažati. Iz tistega dnevnega tiska pa tudi izhaja, da bodo ali da že so začele delovati nove ali popravljene centrale, tako da bo v doglednem času vsaj za silo potrebam zadoščeno, do dokončne rešitve tega prečega in hkrati zelo zahtevnega problema pa je še razmeroma daleč, kajti v gradnji je več central, nekatere bodo začele delovati že prihodnje leto ali čez dve leti, vendar raste hkrati tudi poraba električnega toka, tako da proizvodnja težko dohaja porabo. V zvezi s tem velja omeniti velikanski načrt na Kosovu, ki predvideva gradnjo celega kompleksa termičnih central, ki bo dajal okoli 12 milijard kWh elektrike na leto, toda rekli smo, da gre za načrt, kar pomeni, da ga še niso začeli niti graditi in bo nared kvečjemu proti koncu desetletja.

Sedaj pa so začele obratovati tri centrale in sicer obnovljena centrala v Plominu v Istri, prav tako termična centrala Rijeka. Prva je začela obratovati včeraj druga pa bo začela dajati prve kilovate elektrike danes. Pri teh dveh centralah ni kaj reči, obe sta termični in obe razmeroma majhni, vsekakor veliko manjši od nove svojevrstne centrale, ki jo bodo «pognali» jutri, 27. novembra, pa čeprav že deluje, da bi se kakorkoli ublažilo pomanjkanje elektrike.

Gre za centralo na reki Drini, ki zasluži nekoliko večjo pozornost. Hidrocentrala, o kateri je govor, je svojevrstna ali bolje druga tovrstna centrala v Jugoslaviji. Je to tako imenovana reverzibilna centrala, kakršne so prišle v modo ali bolje v poštev sedaj, ko začenja primanjkovati vodnih tokov in energije na sploh. Pred nedavnim so podobno centralo odprli tudi v Italiji.

Kakor je znano, imamo v porabi energije in torej tudi električne energije tako imenovane konice in pa mrtva obdobja. V času, ko delajo vsi tovarniški obrati, ko drvijo po tračnicah električni vlaki, ko so električne naprave gospodinjstev vse v obratovanju, imamo v porabi elektrike konico. Kadar pa tovarne mirujejo, kadar so gospodinjstva zaradi nočnega miru prav tako «tiha», imamo tako imenovana mrtva obdobja, ko se električna energija ne troši. Pri proizvodnji električne energije pa je že tako, da je ne moremo hraniti od danes na jutri. Proizvedena elektrika mora takoj «v promet», «v rabo». To pa pomeni, da električno energijo včasih proizvajaš zastonj. Ker pa je v vodnih zajetjih, v umetnih jezerih za centralami vode včasih dovolj, včasih pa je tudi primanjkuje, znajo v tako imenovanih reverzibilnih centralah vodo kot surovino varčevati. V konicah taka centrala daje svoj tok v omrežje, v času pa, ko je poraba elektrike manjša, turbine električne centrale vodo poganjajo spet v akumulacijsko jezero, tako da se ta potencialna energija ne izgubi. Ker gre za veliko centralo, ki bo dajala nad eno milijardo kWh elektrike na leto in ker je grajena tako, da lahko z vodo varčuje, je to izredna pridobitev.

Na Havajskem otočju je divjal orkan

Hud orkan z vetrom (200 km na uro) je zajel Havajsko otočje in napravil velikansko škodo. Najhuje se je razdivjal nad zasebnim otokom Niihau. Orkan ki so ga imenovali «Iwa», je terjal eno smrtno žrtev, vendar je to le prva ugotovitev, kajti bojijo se za življenje kakih 225 prebivalcev tega otoka, s katerim so bile prekinjene vse zveze, tudi telefonske

IZVAJANJA PROF. E. GHIRARDELLIJA NA REKI

Zakaj je v naših vodah vedno manj vodne favne

V glavnem gre za ribe, ki jih je v Jadranu vedno manj, vendar se tudi druga vodna favna od časa do časa krči, nato spet razživi - Pojav grboglavke trajen?

Zakaj ribe toliko potujejo in zakaj jih je ob jugoslovanski obali in sploh ob naših obalah čedalje manj? O tem je v Opatiji ne davno predaval prof. Elvezio Ghirardelli s tržaške Ljudske univerze in s tem v zvezi povedal nekaj zanimivosti. Človek si na ta in podobna vprašanja želi odgovoriti že dalj časa, morda že odkar je prvič ujel ribo, si pripravil prvi slišten obrok in se tako za zmeraj navezal na čudežen in skrivnosten podvodni svet. Odtlej ga nenehno skrbi, kaj se pravzaprav dogaja pod morsko gladino.

Katera sila žene ribe, da na primer zapuščajo rojstni «kraj», morje, se oddaljujejo na tisoče kilometrov, ob svoji «zadnji uri» pa se spet vrnejo, da bi umrle, kjer so se rodile? Losos na primer potuje po reki proti morju, komajda se prav izvali iz ikre. Napravi na tisoče kilometrov poti do severnoameriških in severnoevropskih obal. «Izlet» traja od 3 do 7 let, tri do štiri leta obstane in se potem vrača v rojstni kraj. Z izredno razvitimi čutili (voh) lahko razloči vse reke od «svoje» reke. Za dolgo potovanje z ene strani na drugo stran Atlantika mu pomaga poseben čut za astronomsko «navigacijo».

Podobno je z jeguljo, ki se rodi v Sargaškem morju in se še vsa prozorna odpravi na dolgo pot, na kateri odrašča. Ko pride do evropskih ali ameriških rek, je že dozorela. Samci se ustavijo tam, kjer se slana voda meša s sladko, samice gredo po reki navzgor. Čez čas se vrnejo v Sargaško morje, kjer, preden umrejo, poskrbijo za nov zarod. Takšen način življenja je pač zapisan v njihovih genih in se mu zato ne morejo odreči. Razlag za taka intuitivna, potovanja skozi dolge, globoke in nevarnosti polne oceane je veliko, toda človeške radovednosti še niso uspele potešiti.

Strokovnjaki pravijo, da je v našem morju čedalje manj rib. Naštevajo skuše in tune, pa škarpene in zobatce.

Profesor Ghirardelli meni, da je v Jadranu vse manj skuš delno zaradi prelova, vendar predvsem zato, ker jih ribiči zajemajo v svoje mreže prezgodaj, preden lahko poskrbijo za reprodukcijo. Tudi tun ni več toliko. Vsako leto priplavajo skozi Gibraltarska vrata z Atlantika v Sredozemlje. Izredno hitre so. V eni uri lahko preplavajo tudi do šest milj. Dosežejo tudi tri metre dolžine in tehtajo lahko tudi 500 kilogramov. Huda lakota jih prisili, da jedo tudi plutovino in tudi odpadle zobne ščetke, če je potrebno. Ulov tun je v Jadranskem morju skorajda izumrl — še posebej s staro tehnologijo (stare, nekvalitetne mreže in prepočasne ribiške ladje). S takimi tunolovkami ulovijo le še nekaj desetin tun. In zakaj jih v Jadran ni več toliko, kot nekoč? Delno je temu krivo onesnaženje morja, toda po mnenju profesorja s tržaške univerze jih bolj preganjajo vse številnejši turisti ob in na Jadranskem morju.

Pa vendar ne držijo le tiste govorice, ki pravijo, da življenje v Jadranu izumira. V svoji razlagi torej Ghirardelli ni opozoril na drugo plat medalje. Bolj namreč lahko verjamemo tistim, ki trdijo, da velja tudi za to morje nekakšno nihanje, poseben ritem umiranja in oživljanja posameznih živalskih vrst. Nemalokrat se namreč zgodi, da ribiči opazijo, kako se, po dolgih letih spet povrne ta ali ona vrsta rib, školjk ali rakov. Ali pa, da nenadoma izgine vrsta, ki je je bilo še pred nekaj leti obilo. V obalnih ribarnicah so se na primer spet pojavile skuše. Ribiči zatrjujejo, da jih je letos spet dovolj tudi v severnem Jadranu. Športni ribič Rudi Venerus z Reke je na primer pred dvema letoma prvič ulovil nenavadno ribo. Strokovnjaki so ugotovili, da gre za grboglavko — «Brama raji», ki sicer živi v severnem Atlantiku ob Islandiji in Norveški in le v manjših jatah v zahodnem Sredozemlju. Grboglavka zraste do 70 cm dolžine in tehta do 6 kilogramov. Za zdaj bi bilo težko reči, da se je grboglavka za stalno naselila v severnem Jadranu. Toda ribiči Reškega zaliva in ob jugozahodni obali Krka jo vse pogosteje ulovijo na svoje parangale. In to kar lepe primerke po poldrugi kilogram težke. Vsi, ki so jo poizkusili, pravijo, da je izjemno okusna... Takšen je pač naravni svet, ko gredo eni, pridejo drugi.

BORIS ŠULIGOJ

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO

ZELO UMESTEN PREDLOG SOCIALISTIČNE STRANKE

Proces od ločitve do razporoke ni le drag, pač pa tudi predolg

Često zakonski predpisi silijo državljana k temu, da zakon krši
Dosedanji petletni rok naj bi skrajšali na sami dve leti

«Čas bo pokazal», takšna modrijansko-grozilna opozorila vselej spremljajo poskuse po kakršnikoli spremembi. Še posebej, ko gre za predloge o novih zakonih, ki odločno posegajo po ustaljenih navadah in razvadah. Prav gotovo se še vsi spominjamo katastrofalnih napovedi ob razpravi o zakonskem osnutku o razporoki, ki ga je parlament končno in v velikih polemikah sprejel konec leta 1970.

Kot že velikokrat prej, pa čas ni tekel v korist tistih, ki so ga klicali na pomoč proti «sovražnikom družine», temveč prej vseh tistih, ki so zakon zagovarjali in ga tudi ubranili nekaj let kasneje na referendumu.

Nedvomno pa je čas odkril tudi pomanjkljivosti zakona samega, pa čeprav sta na zakon št. 898 (to je zakon o razporoki) neposredno vplivala še reforma družinskega prava iz leta 1975, ki je krepko posegla po prejšnjih predpisih in odpravila številne anahronizme, ter še poseben zakon št. 436 iz leta 1978, ki vsebuje določila o denarnih ukrepih v korist gospodarsko šibkejšega bivšega zakonskega tovariša.

Bolj kot čas pa je praksa pokazala, da je postopek od ločitve, to je prvega ločitvenega koraka, ki ga uradno zabeležijo, do razporoke, precej dolg, zamuden in tudi drag. Iz navedenih razlogov zato samo tretina zakoncev, ki se pravno loči (separazione legale), se naknadno tudi razporoči (divorzio). Samo v začetku, ko je novi zakon lahko rešil toliko zastarelih in velikokrat perečih situacij, je bil odstotek razporok višji.

Dogaja pa se, da se veliko ločenih zakoncev, ki se želi razporočiti, predvsem zato, ker so si medtem že ustvarili nove družine, zateče na cerkvena sodišča, ki poslujejo hitreje in imajo tudi večkrat več posluha za človeške stiske. S tem v zvezi na primer številni pravniki ugotavljajo, da je nesprejemljivo dejstvo, ne glede na osebna prepričanja o vlogi družine in o upravičenosti možnosti po razporoki, da je v praksi tako otežkočeno izvajanje zakona, ki ga je sprejel parlament in potrdila ljudska volja.

Že med razpravo leta 1970 je marsikdo ugotavljal, da je petletni rok, ki ga imata ločena zakonca «za premislek» uredno se dokončno razporočita, odločno predolg, kajti izkazalo se je, da si večina v tem razdobju ustvari nove družine, kar seveda pomeni, da italijanska država v trdovratni obrambi «prve družine» absolutno zapostavlja «drugonastale», ki so tako gospodarsko in socialno izpostavljene.

Ob tem velja še podčrtati, da se navadno predpisanih pet let «pod silo razmer», točneje neažurnega delovanja sodišč, zna raztegniti do sedmih let od datuma, ko je bila ločitev vpisana. Med drugim tudi do ločitve ne pride čez noč, kar pomeni, da sta zakonca, če ne drugega, vsaj pogovor o «dokončni ločitvi» začela veliko prej.

Posebno poglavje pa bi moralo predstavljati, po mnenju socialističnih senatorjev, ki so pred meseci vložili osnutek za popravke obstoječega zakona, soglasnost zakoncev. V skladu z reformo družinskega prava in členi zakona št. 898 se večkrat tepejo s tem kasnejšim zakonom, ni več mogoče dosoditi ločitve «po krivdi» enega zakonca. Do ločitve lahko pride soglasno ali ne, toda pravno kriv ni več nihče od zakoncev, ki zato ne izgubi vseh pravic ekonomskega značaja ali kar zadeva tutorstvo nad otroki.

Če pa se zakonca o vsem dogovorita, zakaj bi morala čakati pet let, samo zato, da še enkrat vse potrdita. Ko pa bi se premislila, pa imata vse možnosti, tudi da se še enkrat poročita. Dveletni rok, ugotavljajo socialistični senatorji, bi bila dovolj dolga doba, še zlasti če nimata otrok. Zaenkrat namreč ni v postopkih, pa čeprav naj bi določili tako dolg rok prav zato, da bi ščitili družinsko enotnost, nobenih razlik, pa naj bo družina sestavljena zgolj iz dveh članov. V teh primerih pa gre za dve osebi, ki imata juridično priznano pravico, da se poslužujeta vseh zakonov, zato je «dodatna zaščita» nekoliko preostra, oziroma pretesna.

Popolnoma nesprejemljiv pa je tisti člen, ki določa, da mora od legalne ločitve do razporoke poteči sedem let, če se eden od zakoncev protivi ločitvi in razporoki. Ta člen namreč postavlja še tezo o razporoki «po krivdi» enega od dveh zakoncev, kar je v nasprotju z reformo družinskega prava, ker je zakonec, ki je «kriv» za ločitev še naknadno «kaznovan» z dodatnim čakanjem.

Najbolj pa so bili kaznovani vsi tisti, ki nimajo veliko sredstev. Najprej, ker so seveda morali slediti dolgemu «itru» in medtem njihove realne družinske razmere, ki jih zakon ni uradno beležil, niso bile urejene (na primer niso prejemali vseh družinskih dokladi). Po drugi strani pa tudi niso poučeni z vsemi «stranskimi potmi», ki tudi lahko privedejo do zaželenega uspeha, ki je paradoksalno prav pravno priznanje realnega stanja.

Kdor ima več sredstev in poznanstev pa lahko najde tudi krajšnice: ne glede na moralna prepričanja pa je nedopustno, da država sprejema zakone in nato dopušča, včasih zaradi nemarnosti celo spodbuja, da jih lastni državljani kršijo, oziroma tako ali drugače obide. Zakone pa je mogoče v celoti spoštovati samo v primeru, da upoštevajo in spoštujejo realno stanje: zato pa jih je treba najprej uresničiti, nato pa še od časa do časa popraviti.

(bip)

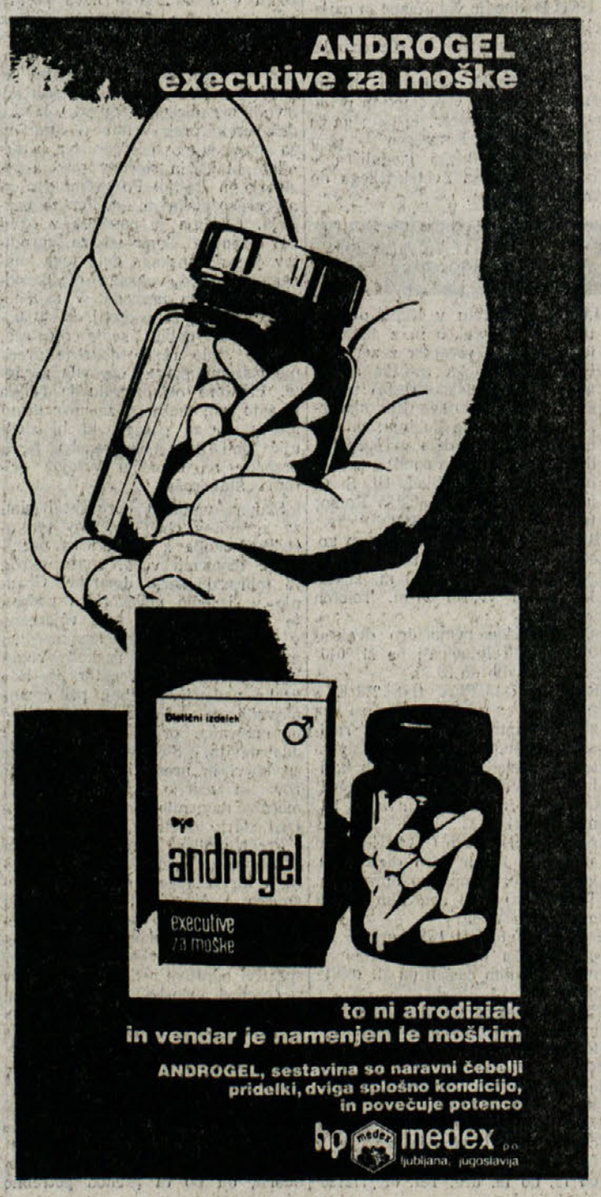

Patronat KZ - INAC svetuje

Vojnim invalidom priznani ugodnejši pogoji glede priznanja invalidnosti

Vpr.: *«Pred nekaj meseci sem precej hudo zbolel, saj sem imel srčni infarkt. K sreči sem krizo še kar hitro in dobro prebolel, vendar je moje trenutno splošno zdravstveno stanje tako, da ne morem več opravljati prejšnjega težkega dela. Na INPS sem že vložil prošnjo za invalidsko upokojitev in kaže, da mi jo bodo priznali. Ker pa imam nekaj delovne dobe in partizanščino v Jugoslaviji, bi rad vedel, če lahko to uveljavim pred 60. letom. Priznan sem namreč za vojnega invalida in slišal sem, da imam olajšave in lahko dobim jugoslovansko pokojnino s 55. letom starosti. Ali veste povedati kaj bolj točno?»* M. C.

Italijanski državljani, ki uveljavljajo v Jugoslaviji delovno ali posebno dobo, imajo pravico do sorazmernega dela pokojnine po italijansko jugoslovanski konvenciji ali pa celo do samostojne pokojnine, če imajo precej let zavarovanja. Moški običajno pridobi pravico do jugoslovanske pokojnine, ko dopolni 60. leto starosti in pod pogojem da ni več v rednem delovnem razmerju. Obstajajo pa tudi izjeme, oziroma ugodnosti, ki so jih deležni bivši borci NOB pred 9. 9. 1943 in ki pridobijo pravico do pokojnine pet let prej kot sicer. Voini invalidi niso parificirani z borci izpred 9. 9. 1943 kar se statusa tiče, imajo pa določene ugodnosti glede odstotka invalidnosti. Po jugoslovanski zakonodaji je namreč invalidsko upokojen zavarovanec, ki je priznan za invalida prve kategorije in je povsem nezmožen za delo, v nasprotnem primeru pridobi pravico do njegovemu zdravstvenemu stanju primerne zaposlitve z neokrnjenim osebnim dohodkom. Kriteriji določanja invalidnosti pa so v Italiji precej drugačni, zato običajno invalidi pri INPS niso priznani za invalide prve kategorije v Jugoslaviji.

V vašem konkretnem primeru pa verjetno obstajajo pogoji, da vas priznajo za invalida tudi v Jugoslaviji. Na osnovi svoje hude bolezni in pa statusa vojnega invalida, ki so vam ga priznali, lahko vložite prošnjo tudi za priznanje jugoslovanskega sorazmernega dela po konvenciji in zdravniška komisija bo nato ocenila, če vam ta pravica pritiče pred 60. letom starosti.

Obvestilo upokojencem, ki prejemajo jugoslovansko pokojnino

Kdor prejema sorazmerni del ali samostojno jugoslovansko pokojnino, mora do konca leta dostaviti na SPIZ običajno potrdilo o življenju in nezaposlenosti, ker mu v nasprotnem primeru prekinejo redno nakazovanje pokojnine. Omenjene dokumente bo Patronat INAC sam preskrbel za svoje varovance, ki ga bodo v tem smislu izrecno pooblastili do konca tega meseca.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 Šola in vzgoja
13.00 Tedenski spored o arheologiji
13.30 TV dnevnik
14.00 «I Nicotera» - TV nadaljevanka - 10. del
14.30 Danes v parlamentu
14.40 V evroviziji s francoskim mestom Grenoble: tenis Francija - ZDA Finale za Davisov pokal
17.00 Dnevnik - kratke vesti
17.05 Neposredno iz studia
17.30 «Danes za jutri» - oddajo pripravlja Luigi Martelli
18.00 Risanka
18.30 Programi pristopanja
18.50 «Happy magic» - vmes TV film iz serije «Fonzie»
19.45 Almanah jutrišnjega dne in vremenske razmere
20.00 TV dnevnik
20.30 Ping pong
21.20 «Un giorno a New York» - film, v katerem nastopajo Frank Sinatra, Gene Kelly, Betty Garret, Ann Miller - 1. del
22.20 TV dnevnik
22.25 «Un giorno a New York» - film - 2. del
23.05 Nočna srečanja - vzgojna oddaja «Nočna srečanja» je zares zanimiva rubrika in škoda je, da je na sporedu v nekoliko prepozni uri, saj si le redko kdo more privoščiti, da ji sledi, ker nas naslednjega dne čakajo obveznosti. Tokrat pa bo ta oddaja še posebno zanimiva, saj se bo na malem ekranu predstavil Alberto Moravia, torej eden najbolj znanih italijanskih pisateljev, ki se ukvarja tudi s časnikarstvom in filmsko kritiko. Njegove ocene filmov so namreč ne le visoko cenjene, pač pa tudi pogosto najbolj veljavne
23.50 TV dnevnik - Danes v parlamentu in vremenske razmere

Drugi kanal

9.30 - 10.30 in 11.45 - 12.30 Bormio: Smučanje: ženski slalom
12.30 Opoldanski program
13.00 TV dnevnik ob 13. uri
13.30 Šola in vzgoja - Srečanja s sodobno umetnostjo «Giuseppe Guerreschi - slikar»
14.00 Tandem
14.20 Risanka
14.50 TV film iz serije «La pietra di Marco Polo»
15.20 Risanka
16.00 Šola in vzgoja
16.30 Garaža - vmes TV film iz serije «Čarovnik Merlin»
17.30 TV dnevnik - kratke vesti
17.35 Iz parlamenta
17.40 «Sereno variabile» - tedenski program o turizmu in prostem času
18.40 TV dnevnik - Šport
18.50 «Crisi di coscienza» - TV film iz serije «Codice rosso fuoco»
19.45 TV dnevnik
20.30 «Portobello» - oddajo vodi Enzo Tortora Oddaja Potrobello, ki jo vodi Enzo Tortora, je ponovno privabila pred male zaslone milijone ljudi. Tako vsaj pravijo v tistih krogih, ki se s tem ukvarjajo. Kot smo že rekli, ima ta oddaja veliko gledalcev med tistimi ljudmi, ki si po celodnevnem delu zaželijo malo oddiha. Z druge strani pa je tudi res, da zna vodstvo oddaje in še posebej Enzo Tortora zbrati v svoj program tudi take epizode, ki ganejo ali nasmejijo, skratka je program uravnan na čustva in bolj malo na razmišljanje
21.45 Dnevnik - Dossier
22.35 TV dnevnik - Danes zvečer
22.45 «L'insegnamento e l'assassinio del prigioniero Ludwig L.» - TV film
23.10 TV dnevnik
23.15 Grenoble: tenis: finale za Davisov pokal Francija - ZDA

Tretji kanal

17.25 «Sotto il placido Don» - 2. del
18.30 «L'orecchiocchio» - Glasbena oddaja
19.00 TV dnevnik
19.40 «Videogames» - Oddaja o prostem času
20.05 Šola in vzgoja - Učimo se z igro
20.40 XXIII. festival dveh svetov «L'Erismena» - opera v treh delih - Nastopajo Mario Chiappi, Michael Rosso, Mary Burgess, Ben Holt
22.20 TV dnevnik
22.55 «Zakaj Garibaldi» - oddajo pripravlja Claudio Capello

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

8.55 in 10.35 TV v šoli
17.20 Poročila
17.25 Dvojčka, otroška nadaljevanka TV Beograd
17.55 Domači ansambli: Henček in njegovi fantje
18.25 Obzornik
18.40 Spoznavanje naše naravne dediščine: Med Smrekovcem in Komno Temne skale grebena med Zgornjo Savinjsko dolino in Koroško pričajo o njegovem vulkanskem poreklu. Prav to poreklo je ustvarilo svet, ki se v marsičem razlikuje od vsega, česar smo pri nas navajeni. Posebno so to kamenine, ki sestavljajo mogočne skale: drugače se vijejo potoki po nepropustni podlagi: rastlinski svet tega predela pa je sploh poln posebnosti. Film sta pripravila Rado Smerdu in Peter Škoberne, sodelavca Zavoda SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, uredila pa Mira Špan
18.55 Za zdravo življenje
19.10 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Fantje s Hill Streeta, nadaljevanje in konec
20.50 Modni utrinki
20.55 Zrcalo tedna
21.15 Nočni kino: Zlatolaska, francoski film

Koper

13.30 in 16.30 Odprta meja - oddaja v slovenskem jeziku

Danes bodo v okviru Odprte meje med drugimi tudi naslednje vesti:
GORICA — Sindikalna kronika
TRST — Katinarska bolnišnica
GORICA — Grad in hotel Pošta
PADOVA — Predstavitev kataloga ZTT
TRST — Palčićeva razstava

17.00 Z nami pred kamero - Oddaja v živo
17.05 TV šola
17.30 TVD - novice
18.00 Glasbena oddaja
19.00 Aktualna tema
19.30 TVD Stičišče
20.15 «W» - celovečerni film - I grajo Twigy, Michael Witney. Režija: Richard Quine
21.50 TVD danes
22.05 Baletni večer - TV danes

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 14.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Četrtkova srečanja; 8.30 Glasbena matineja; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 - 14.00 Poldnevniški razgledi: Beležka; 12.00 Problemi slovenskega delavca v naši deželi; 12.45 Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje: «Problem mladinskega zaposlovanja med Slovenci»; 13.20 Naša gruda; 14.10 Roman v nadalj.: V. Levstik: «Zapiski Tine Gramontove»; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od ekrana do ekrana; 16.00 Almanah: Sprehodi po tržaških predmestjih; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Letošnje zborovsko tekmovanje «C. A. Seghizzi» v Gorici; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi.

KOPER
(Slovenski program)

6.00, 6.30, 7.15, 14.00 Poročila; 6.45 Cestne razmere; 7.00 Nasvet Radia Koper; 7.05 Filmski spored; 7.25 Dnevni radijski in TV spored; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu Radia Koper - Glasbena zavesa; 13.15 Kinospored; 13.30 Zanimivosti; 13.45 Nasvet Radia Koper; 14.10 Predstavitev oddaj in glasbene želje; 14.30 Pesmi in plesi; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.40 Piknik ob koncu tedna.

KOPER
(Italijanski program)

6.30, 7.30, 12.30, 15.30, 16.30 in 18.30 Radijski dnevnik; 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 - 9.30 Glasbeno prebujanje; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Glasba in besedilo; 10.32 Glasbeni prostor; 10.40 Mozaik; 11.00 Kim, svet mladih; 11.36 Audiobox; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Glasba; 15.00 Pesmi in plesi celega sveta; 15.35 Crash; 16.00 Kultura in družba; 16.15 «La vera Romagna»; 16.55 Izletnik; 17.32 Petkov koncert.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 9.00 Jutranja glasba in kronika; 9.02 Radio 1 in jaz; 10.30 Pesmi v času; 11.10 Glasba, glasba in besedilo...; 11.33 Premagani, radijska drama; 12.03 Ulica Asiago Tenda - Glasbeno-govorni program; 13.35 Master; 14.28 Šolska vzgoja; 16.00 Il paginone; 18.30 Globetrotter; 19.25 Prisluhni, večeri se; 19.30 Jazz glasba; 20.00 Radijska drama; 20.30 Vrtiljak; 21.30 Simfonična glasba; 23.10 Telefonski klic.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 12.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.30 Radijsko dobro jutro; 8.45 Kratko življenje Ippolita Nieva, radijska priredba; 10.30 Radio 2 «3131»; 13.41 Sound-Track; 15.00 Dr. Antonio, radijski oder; 15.42 Natečaj za radijske drame; 16.32 Festival; 17.32 Glasbene ure; 18.32 Krog sonca; 19.57 Pretekla leta; 22.50 Radio 2 «3131».

LJUBLJANA

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 19.00 Radijski dnevnik; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.25 Iz naših sporedov; 7.30 Z radiom na poti; 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 8.35 Glasbena pravljica; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.00 Danes do 13. ure; 13.30 Priporočajo vam...; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 «Praznik zvonov» iz baleta Coppelia Lea Delibesa; 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Napotki za turiste; 15.50 Radio danes, radio jutri; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio ob 17. uri; 18.00 Pojemo in godemo; 18.30 S knjižnega trga; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela...; 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 21.05 Oddaja o morju.

PO PRVIH TEKMAH OSMINE FINALA NOGOMETNEGA POKALA UEFA

Domačini se niso izkazali

Z izjemo Anderlechta so si gostitelji zagotovili le minimalno prednost pred povratnimi tekmami, ki bodo na sporedu 8. decembra

Nogometna sreda je bila v znamenju osmine finala pokala UEFA. Značilnost teh prvih tekem je brez dvoma veliko ravnotežje posameznih enajsteric, kar potrjujejo rezultati, če seveda izvzamemo nastop Sarajeva. Sušić in tovariši so namreč igrali katastrofalno, še posebej v obrambi, kjer sta «kraljevala» z nepojmljivimi napakami reprezentanta Ferhatović in Hadžibegić. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, kako morata biti krivca za vsaj tri gole v izbranem moštvu Veselinovića. Skratka, Jugoslavija bo skoraj gotovo ostala brez svojega predstavnika v Evropi, kajti malo je verjeti, da bi Sarajevčani 8. decembra na domačih tleh obrnili rezultat.

O Romi je bilo že včeraj marsikaj povedanega. Italijanski nogometaši pričakujejo povratno tekmo s Kölnom dokaj mirno in optimistično, čeprav se z zahodnimi Nemci nikoli ne gre igrati in so vselej nevarni, še posebej ko pomislimo, da bodo nastopili s tremi nogometaši, ki so v sredo «počivali» zaradi kazni in ki tvorijo ogrodje ekipe.

V ostalem moramo ugotoviti, da se domačini niso posebej izkazali. To velja predvsem za švicarski moštvi Servette in Zürich, ki sta na domačem igrišču izenačili. Pa tudi ostali (Sevilla, Bordeaux, Dundee United in Spartak Moskva) si niso pridobili take prednosti, ki bi jim zagotavljala mirno spanje. Naj povemo, da je Valencia na primer igrala brez golov proti Spartaku, tako da je lahko novi trener Špancev Miljanić zadovoljen in lahko upa na napredovanje.

Danes bodo v Rimu na sestanku predstavnikov evropske nogometne zveze določili sedeže finalov v posameznih evropskih pokalih. Za ta prestižni «naslov» kandidirata predvsem Atene in Göteborg, vendar kaže, da bodo finale v pokalu prvakov odigrali v grškem glavnem mestu.

BOKS

Drevi Holmes proti izzivalcu Texu Cobbu

HOUSTON — Larry Holmes bo skušal drevi v dvoboju za svetovni naslov v težki kategoriji zrušiti tudi svojega trinajstega izzivalca Texa Cobba. Temnopolti boksar je seveda velik favorit in Cobb nima proti njemu nikakršne možnosti. Vprašanje je, ali bo Holmes tudi po drevišnjem dvoboju še vztrajal na ringu, ali pa se bo nepremagan umaknil in bo drugi človek v zgodovini boksa, ki bi končal kariero brez poraza. Prvi je bil Rocky Marciano, ki pa je resnici na ljubo tolkel proti objektivno močnejšim nasprotnikom.

Holmes bo v drevišnjem dvoboju zaslužil kar 2 milijona in 200 tisoč dolarjev, Cobb pa bo prejel 700 tisoč dolarjev. Cobb je v svoji profesionalni karieri stopil na ring 22-krat, od tega je 20-krat zmagal (18-krat s k.o.).

NOGOMET — *V italijanskem pokalu*

Podvig Triestine

V okrnjeni postavi visoko premagala Parmo in se uvrstila v osmino finala tega pokala

Triestina — Parma 3:0 (0:0, 2:0, 1:0)

TRIESTINA: Nardini, Costantini, Bollis, Tolfo (65' Memo), Mascheroni (46' Giorgi), Zanini, Mariani, Donatelli, Dreolini, Strukelj, Pescatori (83' Calvani).

PARMA: Venturelli Morelli, Davin, Bianco, Albinelli, Biagini, Mariani (81' Salsano), Aselli (46' Pari), Sabatini (75' Barbuti), Caruso, Tomasini.

SODNIK: Lussana iz Bergama.

STRELCI: v 51. in 82. min. Strukelj, v 117. min. avtogol Biagini.

KOTI: 9:5 za Triestino, 1.500 gledalcev, v 29. min je bil zaradi grobe igre izključen Caruso.

Triestina se je uvrstila v osmino finala italijanskega pokala. Po maratonski tekmi, ki se je zaključila šele po podaljških, je tržaška ekipa premagala Parmo. Takoj moramo reči, da Triestina ne daje veliko pomembnosti temu tekmovanju, saj so stopili na igrišče samo rezervni in mladi igralci z izjemami Costantinija, Mascheronija in Struklja. In ravno ta igralec, skupno z odličnim Donatellijem, je zaslužen za to visoko zmago in nepričakovano uvrstitev v osmino finala, saj je Triestina v prvi tekmi izgubila s 3:1 in le malokdo je predvideval včerajšnji podvig.

Tekma je bila tako zanimiva in napeta, da je skoraj nemogoče strniti v nekaj vrstah vse, kar se je včeraj zgodilo. Triestina si je zmago vsekakor zaslužila. Poleg treh golov je dvakrat zadela vratnico po zaslugi Donatellija in Dreolinija; Strukelj je zastreljal enajstmetrovko potem ko so ga med prodorom zrušili v kazenskem prostoru. Poleg tega je zamudila nekaj ugodnih priložnosti, med katerimi naj omenimo ono, ki jo je predvsem zaradi neizkušenosti zagrešil Pescatori, ki je iz ugodnega položaja streljal mimo praznega gola. Skratka, Triestina je dokazala, da tudi z rezervno postavo lahko igra dopadljivo. (I. P.)

Danes nadaljevanje «World Series»

BORMIO — Danes se bo v Bormiu nadaljevalo tekmovanje za «World Series», in sicer s slalomom za ženske. Ob iskanju današnje favoritinje ni treba imeti veliko fantazije: švicarska smučarka Erika Hess bo najbrž zmagala, saj danes nima resnejših konkurentk. Seveda pa bo zanimivo slediti tudi Italijankam in Jugoslovankam, ki veljajo za odlične slalomistke. Po današnji preizkušnji bo jutri spet napeto, saj bodo stopili na sneg moški, da se prav tako pomerijo v slalomu.

Medtem pa še vedno odmeva sredina preizkušnja v super veleslalomu. Po ugotovitvah strokovnjakov gre brez dvoma za zelo spektakularno panogo, ki pa vseeno odpira nekaj vprašanj izrazito tehničnega značaja. Dvomi zadevajo predvsem izbiro Stenmarka in bratov Mahre, ki nočejo nastopiti v tej disciplini, kar bo seveda tudi vplivalo na privlačnost super veleslaloma v svetovnem pokalu, kjer bodo na sporedu štiri preizkušnje v tej panogi.

Mlade odbojkarice nabrežinskega Sokola, ki nastopajo v prvenstvu deklic

Mikkola najuspešnejši

Audi 4 Finca Hannuja Mikkole, ki je zmagal na rallyju Anglije

Finec Hannu Mikkola na audiju 4 je premočno zmagal na rallyju Anglije in s tem zagotovil tej nemški avtomobilski hiši tudi zmago v svetovnem pokalu. Mikkola je na končni lestvici prehitel za skoraj šest minut Francozinjo Michel Mouton (prav tako na audiju 4) in svojega rojaka Toivonena na opel asconi. Prav opel si je zagotovil drugo mesto na skupni lestvici. Italijanski avtomobili se niso posebej izkazali, saj je v lestvici le Finec Alen, ki je zasedel 4. mesto.

Kljub včerajšnji zmagi na tem pomembnem rallyju pa Mikkoli ni uspelo osvojiti prvega mesta na končni lestvici pilotov in se je uvrstil šele na tretje mesto. Prvi je tako zahodni Nemec Rohrl s 109 točkami, njemu pa sledi Moutonova s 97 točkami.

TOTIP

1. — prvi	1	1	
drugi	1	2	
2. — prvi	1	X	2
drugi	X	2	1
3. — prvi	X	1	
drugi	1	X	
4. — prvi	2	1	X
drugi	1	X	2
5. — prvi	X	2	
drugi	2	X	
6. — prvi	1	1	
drugi	1	X	

ODBOJKA — MLADINSKA PRVENSTVA NA TRŽAŠKEM

Naše šesterke s spremenljivo srečo

V prvenstvu deklic vodi Bor, ki je še neporažen - Pri mladinkah je Breg še vedno v borbi za najvišje mesto

DEČKI

Mladi odbojkarji Interja 1904 so najboljši med štirimi šesterkami. Ne glede na končni izid z zadnjem srečanju s Slogo imajo že v žepu pokrajinski naslov. Ekipa Volley 80 Duke bo osvojila 2. mesto na končni lestvici, Sloga pa tretje in to s tem, da je v derbiju dvakrat premagala Bor. Slednji pa bo zadnji, ker je izgubil vse tekme.

Izidi: Bor - Volley 80 Duke 0:3; Inter 1904 - Sloga 3:0; Inter 1904 - Colley 80 Duke 3:1; Sloga - Bor 3:1; Bor - Inter 1904 1:3; Volley 80 Duke - Sloga 3:0.

Lestvica: Inter 1904 10 točk, Volley 80 Duke 6, Sloga 4, Bor 0.

DEKLICE

Po prvih šestih odigranih kolih je šesterka Bora na prvem mestu lestvice in še neporažena, poleg tega pa mlade borovke niso prepustile nasprotnicam niti niza. Mlade Tržačanke so premagale s 3:0 tako ekipo Oma Olympic kot tudi Kontovel Electronic Shop, ki sta jim bila najhujša tekmeca. V neposrednem srečanju pa je bila Oma Olympic boljša od Kontovelk. Po tri zmage in tri poraze je doslej zabeležil nabrežinski Sokol, ki je na sredini lestvice. Mlade zastopnice Brega pa so bile uspešne samo v srečanju s Clubom Altura.

Izidi zadnjih treh kol: Kontovel Electronic Shop - Breg 3:1; Bor - Oma Olympic 3:0; Sokol - Club Altura 3:0; Club Altura - Cus 1:3; Oma Olympic - Sokol 3:0; Bor - Breg 3:0; Bor - Kontovel Electronic Shop 3:0; Sokol - Breg 3:1; Cus - Oma Olympic 0:3.

Lestvica: Bor 12 točk, Oma Olympic 10, Kontovel Electronic Shop 8, Sokol 6, Cus Trst 4, Breg 2, Club Altura 0.

MLADINKE

V tej konkurenci lestvica ni popolna, ker v 7. kolu nista bili odigrani dve tekmi. Ne glede na to pa je Oma Olympic, ki sicer nastopa izven konkurence, še neporažena. Glavna tekmeca za končno zmago pa sta Inter 1904 in Breg. Brežanke so prvo srečanje in povrhu še doma izgubile s 3:0 in imajo malo možnosti, da se v gosteh oddolžijo in s tem postavijo v dvom kdo bo končni zmagovalec. Zaenkrat imajo zastopnice iz Doline tudi slabši seštevek v nizih. Pri mladinkah so Oma Olympic, Inter 1904 in Breg najmanj za razred boljše. Ostali tekmeci — Le Volpi, Nuova Pallavolo in Prevenire pa so občutno slabše.

Izidi zadnjih dveh kol in nepopolnega 3. kola: Nuova Pallavolo - Prevenire 3:1; Le Volpi - Oma Olympic 2:3; Breg - Inter 1904 0:3; Breg - Oma Olympic 0:3; Le Volpi - Prevenire 3:0; Inter 1904 - Nuova Pallavolo 3:0; Prevenire - Breg 0:3.

Lestvica: Oma Olympic (izven konkurence) 12 točk, Inter 1904 10, Breg 8, Le Volpi 6, Nuova Pallavolo Trst 2, Prevenire 0. G. F.

MLADINSKO PRVENSTVO

Gladka zmaga Olympie

Juventina — Olympia 0:3 (12:15, 4:15, 8:15)

Tudi v drugem derbiju proti Juventini je Olympia dokazala, da se je za letošnje prvenstvo dobro pripravila. Čisti rezultat 0:3 že dokazuje da olympijci niso imeli večjih težav, toda v nekaterih trenutkih napete igre so plavi prenustili nasprotniku precej iniciative

Sedaj je Olympia trdno na čelu lestvice prvenstva mladincev. V torek, 30. t.m., bo Olympia odigrala svojo prvo letošnjo tekmo v prvenstvu dečkov. Ekipa bo skoraj ista, okrepilo jo bo nekaj mladincev, ki so lani nastopali v prvenstvu «under 15». (Roby)

Danes v Grenoblu finale Davisovega pokala

GRENOBLE — Danes se bo v Grenoblu začel veliki finale za Davisov pokal. Kot znano si bosta stali nasproti teniški reprezentanci Francije in ZDA in ni treba poudarjati, da so slednji favoriti.

Žreb jo je vsekakor malce zagodel, saj si bosta že v prvem srečanju stala nasproti najboljsa igralca obeh reprezentanc Yannik Noah in John McEnroe. V drugi tekmi pa bosta igrala Henri Leconte in Gene Mayer. V igri dvojic bosta v soboto za ZDA nastopila McEnroe in Peter Fleming, za Francoze pa Noah in Leconte.

Slovenski almanah alpskega smučanja

Pred dnevi je izšla v Sloveniji revija: «Hura... naši». To je prvi slovenski almanah alpskega smučanja, ki ga je izdalo časopisno podjetje Pavliha in revija Antena. Hvaležno nalogo pa so izpeljali ugledni smučarji in smučarski publicisti.

V uvodniku revije je zapisano, da je almanah v prvi vrsti poravnava dolga prvim slovenskim alpskim smučarskim tekmam, slovenskim predvojnim alpincem in sedanjim rodovom in vsem Slovencem, ki «dihajo» s smučanjem. Je pa še nekaj več, saj so v njej zgodovina (od bloškega smučanja, prek začetkov športnega smučanja in prvih tekmovanj), podatki o prav vseh alpskih reprezentantih Jugoslavije, nekdanjih in sedanjih in njihovi največji uspehi. Razen tega zasledimo v novem smučarskem almanahu še pogled na olimpijske igre v Sarajevu, koledar svetovnega pokala za letošnjo sezono.

Slovenski novinarji pa niso pozabili na najvidnejše svetovne alpske smučarje in smučarke, na pregled najvažnejših rezultatov alpskega smučanja od nekdaj pa do danes. V almanahu so še najvažnejši podatki o pokalu Vitranc in Pohorski lisici. Opremljen pa je tudi z lepimi barvnimi posnetki.

(mš)

Danes igra za vas

Valter Purič

Valter Purič (letnik 1961) je začel igrati nogomet pri 12 letih v domačem društvu, tri sezone je odigral v mladinskih vrstah S. Giovannija, sedaj pa je že nekaj let steber obrambe kriške Vesne, ki nastopa v 1. amaterski ligi. Veliko ljubezen do nogometa je Valter podedoval po očetu Dragu, ki je v povojnih letih uspešno branil barve kriške enajsterice. Sicer je študent drugega letnika medicinske fakultete in upa, da bo svojo nogometno «kariero» še nadaljeval in tudi zaključil pri Vesni.

«Po mojem mnenju razpolagamo letos z boljšo ekipo kot lani,» nam je povedal Valter, «in če smo se rešili lani, mislim, da nam bo to uspelo tudi letos. Žal nam doslej sreča ni bila naklonjena in zaradi poškodb nekaterih ključnih igralcev smo ta prvi del prvenstva večkrat odigrali v nepopolni postavi. Vsekakor sem optimist in sem prepričan, da bo Vesna prej ali slej res pokazala vso svojo moč.»

Totocalcio

Ascoli - Juventus	X	2	
Avellino - Inter	1		
Cagliari - Napoli	X		
Catazanro - Rima	X	2	
Fiorentina - Verona	1	X	2
Genoa - Sampdoria	1	X	2
Torino - Cesena	1		
Udinese - Pisa	1	X	
Milan - Perugia	1		
Palermo - Cremonese	1	X	
Pistoiese - Lazio	X		
Rende - Salernitana	2		
Novara - Legnano	X		

NOGOMET — *V VČERAJŠNJI PRIJATELJSKI TEKMI*

Kras in Jadran Dekani igrala neodločeno

Brez zmagovalca tudi tekma mladinskih vrst Krasa in sežanskega Tabora

ČLANI

Kras — Jadran Dekani 2:2 (2:0)

KRAS: Coronica, Sugan (M. Milič), Gnezda, Puntar (Škrk), Škabar, Villalta, Spadaro (D. Olivo), Esposito (Blažina), Klun (Šamec), S. Olivo (Hrvatič), Košuta.

JADRAN DEKANI: Jurišević (Obad), Toškan (Sever), Božič, Stankovič (Prašnikar), Piciga (Mermolja), Rafaelič (Rastovec), Kozlović (Fuadiahič), Šik, Prodan (Viller), J. Černigoj, L. Černigoj.

STRELCI: za Jadran Dekani: Prodan in Viller; za Kras: Klun in Spadaro.

SODNIK: Žarko Vidali.

Pod vodstvom trenerja Hafnerja so krasovci le izenačili potem, ko so že upali da bodo vsaj v prijateljskem srečanju slavili zmago. Prednost dveh zadetkov pa ni zadostovala za zmago, saj so v drugem polčasu hitri in borbeni gostje dohiteli krasovce in tekma se je končala z rezultatom, ki zadovoljuje obe ekipi.

Po tekmi so se vsi skupaj zbrali v gostilni Križman.

ZAČETNIKI

Kras — Tabor Sežana 2:2 (0:2)

KRAS: Tavčar, Tagliaferri (E. Žagar), M. Žagar (A. Kutin), Grmek (Š. Kutin), L. Škabar (M. Škabar), Mesar, Grgič (Bellafontana), A. Škabar, Černe, Suc, Marucelli.

TABOR SEŽANA: Lozej, Birc, Vidmar, Žiberna, Trgič, Trebec, Škrinjar, Nikčević, Stanić, Kompare, Hodič (Meulia, Ličen, Kukanja).

STRELCI: za Kras: Alan Škabar (dvakrat); za Tabor: Stanič in Škrinjar.

Gostje iz Sežane so pokazali dobro tehniko in smisel za skupno igro. V prvem polčasu so povsem zmedli domačine ter zasluženo povedli z dvema zadetkoma. Podobno kot v nedeljskem prvenstvenem srečanju pa so Krasovi začetniki, zaigrali kot znajo, šele v drugem polčasu.

Tudi včeraj se je izkazal A. Škabar s hitrimi prodori po krilu, le da je imel tokrat več sreče, saj je dosegel kar dva zadetka. (R. B.)

Radia Ljubljane Stane Urek. Kaj sta vam pripravila? Zanimiv premislek o tem, ali športna dejavnost zares deluje preventivno v boju proti srčnemu infarktu. Stalni gost oddaje prof. Drago Ulaga vam bo pripovedoval o jutranji telesni kulturi.

Stane Urek se nam bo oglasil z magnetofonskim zapisom. Govoril bo o inž. Stanku Bloudku. Danes je namreč minilo 23 let od smrti enega najbolj znanih slovenskih športnikov.

Govor bo tudi o KRUT samostojni sekciji SZ Bor. Olga Pavletič vam bo obrazložila kako potekajo vadbene ure. Olga Ban pa vam bo posredovala lastne občutke ob tej koristni pobudi Bora.

VATERPOLO

Pokal pokalnih prvakov

MOSKVA — Moskovski CSKA se je uvrstil v finale pokala pokalnih prvakov v vaterpolu. Sovjeti so premagali moštvo OSC iz Budimpešte z 12:8.

OBVESTILA

SK Devin

organizira smučarski tečaj, in sicer za alpsko disciplino na Trbižu, za nordijsko pa v Žabnicah. Tečaj bo 5., 8., 12. in 19. decembra (pogojno s snežnimi razmerami). Cene: tečaj in prevoz 55.000 lir, samo tečaj 20.000, samo prevoz 35.000 lir, enkratni prevoz 10.000 lir. Vpisujejo odborniki: Lucijan Sosič - Devin, tel. 208-551; Bruno Škerk - Praprot, tel. 200-236 in Ruggero Pieri - Občine, tel. 212-571 od 18. do 20. ure, ali pa na sedežu društva vsak torek od 20. ure dalje. Vpisovanje se zaključi 30. t.m. Do tedaj morajo interesenti poravnati celotno vsoto. Avtobus bo vozil od Bazovice, preko Opčin, Proseka, Saleža, Praprota, Mavhinj, Nabrežine in Sesljana na Trbiž.

• • •

ŠD Kontovel

prireja tečaj rekreacijske in predsmučarske telovadbe za odrasle. Kdor bi se rad udeležil tečaja, naj se v tem tednu zglasi na telefonsko številko 225-769 po 13. uri.

Urnik tečaja in druge informacije bodo naknadno sporočili.

• • •

ZSŠDI

obvešča, da bo v torek, 30. novembra, ob 18. uri na sedežu ZSŠDI, Ul. sv. Frančiška 20, seja košarkarske komisije. Dnevni red: 1. delo komisije za sezono 82/83; 2. skupne ekipe; 3. razno.

• • •

ZSŠDI

obvešča, da bo v torek, 30. novembra, ob 19.30 na sedežu ZSŠDI, Ul. sv. Frančiška 20, seja teritorialnega odbora za Tržaško. Dnevni red: 1. poročilo o srečanjih z obmejnimi telesnokulturnimi skupnostmi; 2. program za sezono 82/83; 3. deželni glavni odbor.

• • •

Smučarski odsek ŠD Mladina in ŠD Breg

organizirata 5., 12. in 19. decembra smučarski tečaj na Kobli. Prevoz z rezerviranim vlakom iz Sežane; cene: 3-nedeljski tečaj s prevozom 25.000 lir; 3-nedeljski izlet 12.000 lir; posamezni izlet 5.000 lir. Informacije in vpisovanje še danes, 25. novembra, za ŠD Mladina pri Tavčarju na Opčinah, tel. 212936 in v Križu v trgovini pri Kostanju; za ŠD Breg vpisovanje v občinski telovadnici v Dolini ob ponedeljkih, sredah in petkih od 20. do 21. ure. Za informacije telefonirati na št. 228-194 od 13. do 14. ure.

OB 23-LETNICI SMRTI VELIKEGA SLOVENSKEGA ŠPORTNIKA

Hvaležen spomin na Stanka Bloudka

Danes mineva 23 let, odkar je umrl inž. Stanko Bloudek. Na dan njegove smrti podelijo vsako leto v Sloveniji najvišja priznanja za uspehe v športu in za nesebično delo v telesni kulturi — nagrade in plakete, ki so jih bili doslej deležni tudi že nekatere organizacije in posamezniki iz zamejstva. Naj vas tu spomnimo na Bloudkovo plaketo, ki jo je dobilo Športno združenje Bor kot prva zamejska športna organizacija leta 1966. Žal, pa kaže, da sedaj že vrsto let ni posebnega zanimanja, da bi se podeljevalo zaslužnim športnim delavcem ali pa klubom to najvišje športno odličje.

Stanko Bloudek je bil športnik v najboljšem pomenu besede, športnik v mladosti in zrelosti. Visoke starosti žal ni dočakal, umrl je sredi snovanja in dela, star šele 69 let. «Že v otroških letih sem čutil močno nagnjenje k telovadbi in športu,» je zapisal v svojih spominih. «Že s petimi leti so me naučili drsanja in malo pozneje plavanja. Redno sem hodil k šolski telovadbi in še doma sem telovadil.»

Nato nadaljuje, vedno v svojih spominih, kako so uvedli v srednjih šolah Avstro-Ogrske ob dveh tedenskih urah telovadbe še sobotno igralno popoldne na planem. Kot gimnazijec se je navdušil za

nogomet — prvo igrišče so si uredili v ljubljanskem Tivoliju kar sami, ker je bilo šolsko dvorišče premajhno. «Na nekdanjem kolesarskem dirkališču smo pričeli z atletiko, uredili smo si 100-metrsko stezo in jamo za skoke, metali smo disk, kroglo in kopje.»

Po prvi svetovni vojni je bil Stanko Bloudek nekaj let vrhunski tekmovalec. Večkrat je bil državni prvak v umetnostnem drsanju, vrh tega še prvak Slovenije v metanju diska. Pozneje se je posvetil delu za druge: neumorno je projektiral vadišča vseh vrst in se proslavil zlasti z veliko smučarsko skakalnico v Planici in z gradnjo prvega plavalnega bazena olimpijskih razsežnosti v Ljubljani. Skupno s svojim najboljšim sodelavcem Evgenom Betettom sta v matičnem športnem klubu Ilirija ustvarila možnosti za delovanje številnih športnih sekcij.

Do konca življenja je bil Stanko Bloudek tudi sam športno aktiven. Vsak dan se je vozil s kolesom, konec tedna je opravljal daljše ture, vsako leto pa ga je mikalo tudi na visoke gore, zlasti na Triglav.

Koliko ustvarjalnega nemira je bilo v tem enkratnem slovenskem sinu! Premišljeval je o drsnih ploskvah smuči v obliki lusk, da ne bi drsele nazaj, pa o smuških vezeh, za katere bi morali najti material, podoben kitam, kakršne držijo mišice. Posebno vnet in skrben pa je bil v Planici. Tako dolgo je izpopolnjeval profil velikanke, da je kar najbolj poskrbel za varnost skakalcev. Užival je v naravi, v delu in nenehnem snovanju.

O Stanku Bloudku bi se dalo pisati še in še, pa naj bo teh nekaj vrstic dovolj kot spomin in hvaležnost vseh športnikov, ne samo iz matične domovine temveč tudi zamejcev. Ponosni smo, da smo imeli takega človeka. (mš)

KOŠARKA

PRVENSTVO A-1 LIGE

Goričani zmagali po enem podaljšku

Binova — San Benedetto 92:96 (45:46, 88:88)

BINOVA RIETI: Ferro 11, Daniele 11, Sanesi 8, Olivieri 7, Blasetti 2, Sappleton 25, Zeno 28, Colantoni, Destasio, Pedretti.

SAN BENEDETTO GORICA: Biaggi 6, Valentinsig 17, La Garde 19, Sfiligoi, Cecchetti, Ardessi 17, Pieric 14, Mayfield 23, Bianco, Vezzoler.

SODNIKA: Vitolo (Piza) in Duranti (Livorno).

PN: Binova 14:23; San Benedetto 20:27.

RIETI — V zaostali tekmi osmega kola italijanskega košarkarskega prvenstva A-1 lige je sinoči goriški San Benedetto osvojil v Rietiju proti Binovi izredno dragocen točki v borbi za obstanek

Po izredno izenačenem in skoraj dramatičnem boju so Goričani zmagali po enem podaljšku.

NA RADIU TRST A

«Sobotni trim»

Kot že običajno, bo jutri ob 9. uri po valovih Radia Trst A na sporedu oddaja «Sobotni trim», ki jo pripravlja Mario Šušteršič s sodelovanjem športnega novinarja

KOŠARKA — *SLOVENSKE EKIPE V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU*

Poletovci favoriti, borovci in Kontovelci pa pred težko oviro

S to soboto in nedeljo bo stopilo na igrišče več slovenskih ekip.

Polet — Scoglietto

Poletovci bodo tokrat imeli priložnost, da se oddolžijo za nedeljski spodrsljaj proti Ferroviariu. Igrali bodo namreč doma proti Scoglietto, ki bo nastopil v okrnjeni postavi. To bo nedvomno olajšalo delo slovenskim košarkarjem, ki pa bodo morali igrati zbrano in odločno, da bodo lahko pospravili nov par točk.

Casa del Frigo — Bor Radenska

To srečanje bo verjetno pravi derbi tega kola. Miljčani so se letos dokaj okrepili. Borovci pa ne startajo v podrejenem položaju. V njihove vrste se je namreč vrnil Klobas in zato se v Miljah obeta izenačen boj.

Kontovel — Ferroviario

Kafolovo moštvo bo še pred eno težko nalogo. Po visokem porazu proti Don Boscu se bodo namreč tokrat Kontovelci spoprijeli s solidnim Ferroviariom. Od naših vsekakor pričakujemo požrtvovalno in odločno igro.

MLADINCI

Medtem ko bo tokrat Borova peterka počivala, pa se bo Polet pomeril s skromno ekipo Stelle Azzurre. Naši košarkarji so v tem srečanju favoriti, seveda če ne bodo podcenjevali nasprotnika.

KADETI

Že v prvem kolu bo na sporedu slovenski derbi. V Nabrežini se bosta namreč spoprijela domači Sokol in Kontovel. Obeta se ogorčena borba, v kateri bi morali pri Nabrežincih izstopati Ušaj in Bandelj, pri gostih pa Damir Starc, ki bo svojemu moštvu skoraj gotovo zagotovil 30 ali več točk.

Druga Borova ekipa bo tokrat počivala. Bor A pa bo igral proti Stelli Azzurri. Slovenski košarkarji so v tem srečanju nesporni favoriti.

MINIBASKET

V prvem kolu turnirja «Zini & Rosenwasser» bo na stadionu «1. maj» zanimiv boj med Borom in moštvom Grandi Motori, sežanski Kraški zidar pa se bo spoprijel z drugo postavo Ferroviaria.

Naj omenimo še, da bo ženska vrsta Senožeč igrala v drugem kolu proti Alabardi. (M. R.)

Promocijsko prvenstvo na Goriškem

Domu prvi točki?

Po prvem neuspešnem nastopu bodo domovci imeli v soboto odlično priložnost, da osvojijo prvi par točk. Igrali bodo namreč proti skromni ekipi Erbasol, ki so jo v lanskem prvenstvu dvakrat z lahkoto premagali. To bo tudi dobra priložnost, da naši fantje izboljšajo igro v napadu, kjer so imeli v prejšnji tekmi velike težave. Kot delno opravičilo za neuigranost v napadu pa je prav gotovo prihod v ekipo treh novih igralcev, ki še niso povsem dojeli Domove igre.

V prvem kolu tega prvenstva so vse favorizirane ekipe zmagale. Edino Goriziana je dokaj nepričakovano premagala Edero. V drugem kolu bo najvažnejša tekma v Tržiču med ekipama POM in Pol. Isontina. Domova peterka na bo igrala v telovadnici Kulturnega doma v Gorici jutri s pričetkom, ob 18. uri. Navijači so vabljeni!

SPORED 2. KOLA

Begliano - Goriziana; Edera - Casa del carrozziere; Arte A - Corridoni; Arte B - Buffetti; DOM - Erbasol; POM - Pol. Isontina.

(L. S.)

SLOVENSKA LIGA

IZIDI 3. KOLA

Jesenice - Tolmin	76:86	
Lesonit - Postojna	preložena	
Vrhnika - Radovljica	67:76	
Kočevje - Fructal	104:100	

LESTVICA

AET Tolmin	3	2	1	348:276	4
Koper	3	2	1	253:233	4
Postojna	2	2	0	165:149	4
Radovljica	3	2	1	268:240	4
Gostol	3	2	1	243:257	4
Kočevje	3	1	2	264:271	2
Jesenice	3	1	2	235:243	2
Fructal	3	1	2	243:252	2
Lesonit	2	1	1	157:173	2
Vrhnika	3	0	3	211:233	0

PRIHODNJE KOLO (4. 12.)

AET Tolmin - Gostol; Fructal - Koper; Radovljica - Kočevje; Postojna - Vrhnika; Jesenice - Lesonit.

Vladimir Roner

«TROFEJA MESTA TRST»

Jadran — Scoglietto 129:84 (62:43)

JADRAN: Kojanec 10, Pertot 10, Vremec 8, Gulič 18, Emili 18, Vassallo 26, Hrovatin 6, Pupis 9, Rauber 24.

V zadnji tekmi mladinskega prvenstva za «Trofejo mesta Trst» so Jadranovi mladinci včeraj v Repnu po pričakovanju in z lahkoto odpravili moštvo Scoglietta in tako na končni lestvici osvojili drugo mesto za tržaško ekipo Bic.

Kljub visoki zmagi pa so naši košarkarji zadovoljili le v napadu, medtem ko je obramba večkrat «škripala». (Niko).

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek TRST Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije) TLX 460270
Podružnica Gorica, Drevored 24 maggio 1 Tel. (0481) 83382 (85723)
Naročnina
Mesečno 8.000 lir — celoletno 59.000
V SFRJ številka 6,00 din, ob nedeljah 6,00 din, za zasebnike mesečno 90,00, letno 900,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 120,00 letno 1200,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 ADIT — DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 223023
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 32.400 lir. Finančni 1.100, legalni 1.000, osmrtnice po formatu, sožalja 1.500 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 18%. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

DA BI REŠILI 19. VRH OAE PRED POLOMOM

AFRIŠKI VODITELJI SO NAPOSLED SPREJELI KOMPROMISNO REŠITEV

Habrejeva vlada, ki so jo sicer priznali za edino zakonito predstavnico Čada, naj bi se prostovoljno odpovedala udeležbi na vrhu

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

NAIROBI — Po tridnevnih živahnih posvetovanjih in samo dan prej, preden naj bi se predvidoma razšli, so afriški voditelji v Tripoliju naposled sprejeli kompromisno formulo, ki naj bi rešila letošnji 19. vrh organizacije afriške enotnosti (OAE) pred ponovnim polomom, že drugim v pičlih štirih mesecih. Po tej formuli naj bi se Habrejeva vlada, ki so jo sicer priznali kot edino zakonito predstavnico Čada, prostovoljno odpovedala udeležbi na vrhu, kar bi omogočilo potrebni dvotretjinski kvorum za njegov potek.

Največ zaslug za sprejetje tega kompromisa je imel kenijski voditelj Daniel Arap Moi, dozdajšnji predsednik OAE, ki je še včeraj nameraval s celotno kenijsko delegacijo zapustiti Tripoli, vendar pa so ga pregovorili, da je ostal in zbral pozno sinoči v hotelu «El Kebir» oziroma «Grand hotelu» 32 navzočih afriških delegacij. Pozneje so se delegacije preselile v novo konferenčno «Palačo ljudstva» in tam sprejele kompromisno rešitev, ki so jo nato posredovali Habrejevi vladi v N'Djameni ter odsotnim afriškim državam.

Kompromis je podoben tistemu, ki so ga pred tem sprejeli v zvezi s sporno delegacijo saharske Arabske demokratične republike, ki se je prostovoljno odpovedala udeležbi na zdajšnjem vrhunskem srečanju, potem ko je njena navzočnost povzročila bojkot dobre tretjine članic OAE. Tokrat je zadoščeno tako tistim državam, ki so terjali, naj nova Habrejeva vlada zavzame sedež v konferenčni dvorani, kot tudi tistim, ki so nasprotovale njeni navzočnosti. Habrejevo vlado so sicer priznali kot edino zakonito predstavnico Čada, kar je precejšnja koncesija s strani gostiteljice Libije, ki je svojčas pomagala bivšemu predsedniku Gukuniju Weddeyu. A libijskemu voditelju Gadafiju bo vsaj prizaneseno, da se fizično sooči s človekom, proti kateremu se je boril, ker so Habreja pozvali naj se prostovoljno odpove udeležbi na zdajšnjem vrhu. S tem kompromisom naj bi čadsko vprašanje spravili z dnevnega reda in se posvetili drugim žgočim vprašanjem celine.

Ta kompromisna rešitev naj bi odpravila nevarnost razpada OAE, kar bi bila «največja katastrofa za celino», kot je rekel predsednik Moi. Organizacija je bila namreč ustanovljena zato, je rekel Moi, da bi izbojevala politično neodvisnost in pripomogla h gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu razvoju celine. Vendar pa politična osvoboditev še ni dokončana, je opozoril Moi, medtem ko so afriške države šele sprejele načrt za svoj gospodarski razvoj, z lagoškim planom akcije leta 1982. Zato je Moi, ki naj bi na zdajšnjem vrhu izročil Gadafiju funkcijo predsedujočega v OAE, še zadnjič pozval odsotne države, naj pridejo v Tripoli, ker bi bilo v tretje, kot je rekel, letošnji vrh izredno težavno sklicati, s tem pa bi bila nevarno ogrožena celotna prihodnost OAE.

Glede na to, da je bilo na sinočnjem neformalnem srečanju, na katerem so sprejeli kompromisno formulo, navzočih 32 delegacij, to pomeni, da sta za potrebni dvotretjinski kvorum manjkali le dve, zato so se vso minulo noč in to dopoldne nadaljevali poskusi, da bi pregovorili odsotne. Tako od pripravljenosti teh odsotnih, da pridejo v Tripoli, kot od dobre volje Habrejeve vlade, da se odpove udeležbi na vrhu, je zdaj odvisno, ali bo letošnje srečanje OAE lahko steklo to popoldne. To bi bil zadnji rok, saj je bilo predvideno, da se bo letošnji afriški vrh jutri že končal. Seveda pa je zdaj možno, da ga bodo podaljšali za kakšen dan, da bi lahko razrešili vsa odprta vprašanja, med katerimi je izvolitev novega generalnega sekretarja ter potrditev Conakryja kot mesta naslednjega, 20. vrha OAE.

S sprejetjem kompromisne formule, ki pomeni posredno priznanje nove, Habrejeve vlade v Čadu, je libijski voditelj Gadafi očitno želel odpraviti tudi kritike s strani nekaterih afriških delegacij, češ da postavlja lastne interese nad splošno afriške, kar je nesprejemljivo s položajem predsednika OAE. Vprašanje pa je, ali bo zdaj primoran odreči nadaljnjo podporo Gukuni jebi začasni vladi, ki deluje na čadskem severu, nedaleč od meje z Libijo.

Čadski zunanji minister Idriss Miskine je sinoči v imenu Habrejeve vlade odločno zavrnil kompromisno rešitev, ki so jo predlagali v Tripoliju v zvezi s pristojnostjo predstavnikov čadskega režima na zasedanju OAE. Miskine je dejal, da se njgova delegacija ne namerava odpovedati svojemu mestu v Tripoliju, obenem pa je pozval delegacije ostalih držav, naj branijo svobodo in naj se «ne odločijo sesti blizu sovražnikov Afrike».

TIT DOBERŠEK

CAGLIARI — Amaterska ribiča iz Bugerruja na Sardinji sta ujela izreden plen: v čoln sta namreč potegnila 1,37 m dolgo in 67 kg težko kirnjo.

Brazilski volivci nagradili opozicijo

BRASILIA — Deset dni po volitvah so se napovedi o končnem izidu bistveno spremenile. V nasprotju s prvimi podatki je namreč že sedaj jasno, da so opozicijske stranke dosegle nepričakovano prepričljiv uspeh, medtem, ko se odstotek glasov za vladno Demokratsko socialno stranko stalno manjša. Ko manjka le še nekaj tisoč glasovnic, ki jih še niso prešteli, so vse štiri opozicijske stranke dobile zaupanje dvajsetih milijonov volivcev, od teh jih je kar 16 milijonov oddalo svoj glas stranki Brazilskega demokratičnega gibanja (PMDB).

Precej se je tudi spremenila porazdelitev guvernejevih mest. Vladna stranka jih ima samo 12 (računala pa je na 14 do 17 mest), opozicija pa deset, ki predstavljajo osemdeset odstotkov volivcev. Vladna stranka PDS je tudi izgubila nadzorstvo nad poslansko zornico, kjer je doslej imela absolutno večino. Če bodo končni podatki ustrezali sedanjim napovedim — kar je že skoraj gotovo — je tudi verjetno, da bo na prihodnjih predsedniških volitvah 1984. leta izvoljen predstavnik sedanje opozicije.

Brazilski režim kajpak ni preveč zadovoljen z izidom volitev, a se je kljub temu že obvezal, da ga bo spoštoval. K zmanjšanju napetosti v državi so že prispevali tudi najvidnejši voditelji opozicijskih strank, ki so napovedali, da želijo vzpostaviti dialog z vlado. Politična bitka pa se v Braziliji pravzaprav šele začenja.

BENEŠKI DNEVNIK

MLADI HARMONIKARJI NASTOPILI V GORICI

ČEDAD — *Znana skupina Birtičevih mladih harmonikarjev iz Benečije je v petek, 19. novembra, gostovala s celovečernim koncertom v Slovenskem dijaškem domu «Simon Gregorčič» v Gorici. Tokrat jih je bilo le 16 in sicer: Massimo Cher, Rosa Romanin, Alessandro Sigura, Stefania Battoia, Eddi Mauro, Sabina Trinco, Ivan Del Medico, Andrea Sturam, Lidia Siega, Cristian Moro, Marilena Siega, Alessandra Ruffini, Arianna Battoia, Federico Sostero, Margherita Romanin in Romano Paludgnach.*

Nekateri med temi zelo mladimi državljani še niso dopolnili osme pomladi in se jih je komaj videlo izza instrumenta. Dogodek je bil toliko pomembnejši še zato, ker so najmlajši beneški «umetniki» izvajali glasbeno - kulturni spored svojim sovrstnikom, gojencem dijaškega doma, med katerimi so številni šolarji iz Benečije in se dobro poznajo še od doma.

V zavodu smo srečali dve sestrici — dijakinji iz Benečije, Sabino in Gerlindo iz rodbine Tedoldi v Tipanski občini. Gerlindo smo takoj ob prihodu izbrali za napovedovalko naše prireditve. Svojo vlogo je izvajala brezhibno. Povezovala je spored z naravno sproščenostjo, privlačnim nasmeškom, z bogato dinamiko in brez vsakršnih zapetljajev.

Na repertoarju je bila v glavnem narodno - zabavna glasba iz Benečije, iz Slovenije in nekaj iz prijateljske Furlanije. Nastopajočim so bili poslušalci zelo hvaležni za prijetno razvedrilo tega večera, ki jim ga je blagohotno podaril mladi rod iz Beneške Slovenije. Ploskanja je bilo zelo mnogo ob vsaki točki, a najbolj je bil «avditorij» navdušen, ko so Birtičevi starejši učenci (recimo dvanajstletni) dirje pasli svoje prste po tipkah. Posebej velja omeniti, da je Sabina Trinco iz Gorenjega Ruónca uvrstila v spored celo lastno skladbico z imenom «Hiša mojá» in je doživela dober sprejem.

Zametno božajoče je delovalo na ušesa prisotnih orkestralno izvajanje znanih ljudskih pesmi «Na planincah», «Preuozke so stazice» v priredbi Antona Birtiča, furlanske narodne «O ce biel cisciel a Udin» v priredtbi Pedrettija ter Birtičeve skladbe «Pomlad». Z elegantno okretnostjo je steklo pred poslušalci 25 točk glasbene prireditve, ne da bi se zavedali, kdaj je potekel čas.

To lepo kulturno srečanje v znamenitem Slovenskem dijaškem domu «Simon Gregorčič» v Gorici je v srcih izvajalcev in poslušalcev zapustilo globok vtis trdnega bratstva med pripadniki najmlajšega rodu Slovencev vseh treh pokrajin naše dežele Furlanije - Julijske krajine.

Beneški Slovenci smo iskreno hvaležni vsem, ki so prispevali svoj trud za odličen uspeh prireditve. Še posebno zahvalo izrekamo upravi in celotnemu službenemu osebju doma.

Najmlajšemu rodu beneških harmonikarjev, letošnji nepozabni novembrski koncert v Gorici, nalaga novih dolžnosti in prinaša svežih moči za nadaljnjo učenje tega tako lepega, na splošno praktičnega ljudskega instrumenta Benečije.

ANTON BIRTIČ - MEČANA

• DANILO TURK - JOCO

(Nadaljevanje z 2. strani)

v Sv. Ivani in tako naprej. Okrog štirideset se mu jih je nabralo tja do leta 1941, večjih in manjših, včasih tudi brezimnih.

Vojna leta so Danila Turka - Joca povlekla v drugačen vrtinec. Prostovoljno se je vključil v jugoslovansko armado v obrambo domovine pred Hitlerjevo vojsko, toda to je bila le kratka žalostna epizoda, ki se je zanj končala v zaporu oziroma ujetniškem taborišču na Reki, odkoder so ga kot primorskega begunca italijanske oblasti odgnale v tržaške zapore k Jezuitom in v Koroneo, septembra 1941 pa ga vtaknile v vojaško suknjo. Vojsko je služil v Foggii in v Barletti do maja 1943, ko se je odločil za pobeg in tvegano pot po škornju navzgor pa mimo Trsta na Kras, kjer se je priključil najprej kraški in potem pivški partizanski četi, kmalu zatem Gradnikovi brigadi in nazadnje 14. diviziji kot vodja propagandne skupine, to pa je bil že prvi korak na staro predvojno pot, k slovenskemu partizanskemu gledališču, ki se je začelo snovati na osvobojenem ozemlju v osrčju Slovenije na Dolenjskem.

Jocotove predvojne izkušnje pri mariborskem gledališču so bile dragocene predvsem v organizacijskem smislu pa seveda tudi v igralskem. S prvo igralsko skupino ustanovljeno v Ribnici, v kateri so bila velika imena slovenskega partizanskega teatra: Simčičeva, Tiran, Kajuh, Belač, Brina, Špik, Jerman, Ema Starčeva in drugi, je obšel z mitingi vso Dolenjsko in partizanske enote vse tja do tudi formalne ustanovitve poklicnega Slovenskega gledališča v Uršljih Selah v bazi na Riglu. Glavni štab Slovenije je Jocota postavil za vojaškega komandanta gledališča, kar je bilo v takratnih razmerah nujno, saj so igralci in vsi člani gledališča bili v primeru nujnosti tudi borci.

To so bili nepozabni časi navdušenja in požrtvovalnosti. Za svojo krstno predstavo je gledališče naštudiralo Klopčičevo «Mater» in Kocbekovo enodejanko «Krajevna skupnost» in z njima nastopilo na znanem kočevskem zboru v vzdušju, ki ga je težko popisati. Potem je prišla novembrska ofenziva z Ilovo goro, ki je skladatelju Marjanu Kozini dala navdih za znano kantato. Jocotu so v tej ofenzivi v globokem snegu zmrznile noge. Skupino so začasno razdelili po brigadah in Joco je prišel v Ljubljansko brigado in v 18. divizijo, v kateri pa si je po okrevanju izbojeval dovoljenje za odhod na Primorsko, kamor ga je vedno vleklo kot ptico selivko. Tako je prišel v štab III. alpske cone in v štab 31. divizije in že nekaj dni kasneje po naročilu komandanta Duleta organiziral prvi miting v Žireh. Tam je tudi začel po brigadah zbirati ljudi, iz katerih je v Planini nad Cerknim ustanovil prvo igralsko skupino 31. divizije. Z njo in tečajniki partijske šole v Cerknem je pripravljal miting, do katerega pa ni prišlo zaradi znanega tragičnega nemškega napada na šolo in pokola 47 tečajnikov. Veseli miting se je tako spremenil v turobni pogreb in namesto veselih skečev je igralska skupina pela na njihovem grobu žalostinsko «Žrtvam». Po nalogu štaba IX. korpusa je potem Joco ustanovil drugo igralsko skupino pri 30. diviziji, katere člani so bili med drugimi znani glasbeni trio Levc - Ganjo - Jože, pred nedavnim umrli igralec Polde Dežman, harmonikar Kante s Proseka, Ivo in še drugi. Ko so bili člani obeh skupin poslani na gledališki tečaj na Dolenjsko, je Joco ustanovil še tretjo igralsko skupino z Veselim triom in kvartetom Žabe i z njo odšel na trimesečno «turnejo» po Brdih, Beneški Sloveniji in Reziji, med katero je imel okrog 60 nastopov.

Po povratku iz Benečije in ko so se tudi člani prvih dveh skupin vrnili s tečaja, je Joco po nalogu štaba IX. korpusa organiziral oktobra 1944 igralsko skupino IX. korpusa, sam pa je bil njen komandant, organizator, pevec in igralec. V ta čas pada preureditev italijanske vojašnice v Cerknem v gledališko dvorano za 2000 ljudi, v ta čas padajo nastopi po Vipavskem, Trnovskem, Cerklanjskem, Briškem in Benečiji po domala vseh brigadah in odredih, vse do tistega težko pričakovanega trenutka, ko se je začelo približevanje Trstu, Gorici in Tržiču z velikim prvomajskim mitingom v Koprivi na Krasu, z nastopom na goriškem Travniku in nazadnje v kinu Nazionale v Trstu, po katerem se je skupina 9. maja razšla.

Joco je kot Tržačan ostal v svojem rodnem mestu z novo nalogo organizirati obnovitev poklicnega slovenskega gledališča v Trstu. In spet so prišle do veljave njegove organizatorske izkušnje, ki jih je resnici na ljubo s pridom uporabljal tudi kot športni funkcionar pri takratni športni zvezi UCEF in pri organizaciji mogočnih prvomajskih telovadnih nastopov. V Trst so se začeli vračati Ferdo Delak pa Modest Sancin, Rado Nakrst, Ema Starčeva, Nada Gabrijelčičeva, z njimi so prišli Rakarjeva, Košič, Raztresen, Lukeš, Starešinič in drugi pa seveda Just Košuta, ki je v gledališču Fenice decembra 1945 prvi prižgal uporno plamenico Cankarjevega hlapca Jerneja. In če ta plamenica gori še danes z vedno živim žarom gledališke umetnosti, potem je v tem žaru tudi toliko Jocotovega dela, ki ga ni mogoče opredeliti samo z organizacijskim delom, z igralskim deležem, s tisočimi formalnimi potmi, pač pa enostavno z ljubeznijo do gledališča in do njegovega poslanstva.

Ko se danes oziramo na leta nazaj, na njegove Oberščake in Kalanderje, na Jajčnice in Bergumasche, na Martina Krpana v letu 1969 za njegov 35-letni igralski jubilej, pa še na vse tiste brezštevilne vloge v mladinskih in otroških igrah in prav tako neštete manjše, včasih komaj bežne vloge, vse tja do njegove formalne upokojitve in po njej, potem je ta ljubezen za slovensko tržaško gledališče več kot potrjena.

A to ni vse. Kot igralec, izrecno navajan kot gost iz Stalnega slovenskega gledališča, je s svojo markantno pojavo pritegnil pozornost tržaškega italijanskega gledališča in zanj trikrat nastopil. Prvič v vlogi Amerikanca - povratnika v Horvatovih «Zgodbah iz dunajskih gozdov», s katerimi je nastopil stoenkrat od Trsta po vsej Italiji do Rima in nazadnje v dunajskem Burgteatru, drugič leta 1980 kot Malfenti v «Mojem življenju» Itala Sveva, s katerim je gostoval okrog 60-krat tja do Rima in dvakrat v Švici, in tretjič istega leta v okviru tržaškega operetnega festivala v «Čikaški vojvodinji». Četrto povabilo za sodelovanje v neki Goldonijevi komediji je moral zaradi utrujenosti odkloniti. Na odrskih deskah je poslednjič nastopil v Cankarjevem domu v Ljubljani v lanski sezoni kot Jajčnica v Gogoljevi «Ženitvi».

In še je tu izjemno bogata Jocotova filmska žetev, ki obsega večje in manjše vloge v kar 94 filmih za veliki in mali ekran od leta 1960, ko je prvič nastopil v slovenskem Kosmačevem filmu «Ti loviš» v vlogi Debelega človeka do tako rekoč predvčerajšnjim, ko je posnel zadnji kader v Trstu za italijanski film «Mirjamino mesto» z režiserjem Ladom, in še malo prej, ko je na železniški postaji v Murski Soboti snemal z režiserjem Štiglicem prizore gostilničarja Pojbiča. Med okrog 15 slovenskimi, 10 italijanskimi, blizu 40 nemškimi, tremi švedskimi filmi in tremi ameriškimi z jugoslovansko koprodukcijo, pa mu je vendarle najmilejša vloga gostilničarja Oberščaka v Jurčičevem Desetem bratu, ki jo je igral tudi v mariborskem in tržaškem gledališču. Pravkar se pripravlja še na snemanje šestih krajših filmskih nadaljevank za koprski mali ekran.

Pa recite če niso že samo ti površni podatki bera, s katero se ne more postavljati vsakdo.

Pri sedemdesetih letih Joco še ni izpregel. Upočasnil je svoj ritem, to že, toda če je potrebna njegova pomoč je vedno pri roki, na razpolago za to in ono uslugo. Partizanstvo, na to je najbolj ponosen, mu je ostalo v krvi? «Veš — mi je rekel prav včeraj — vse kar sem živel od 1. maja 1945 dalje, mi je darovano.» In razumel sem na kaj je mislil: na tisto neovrgljivo resnico, da če bi 1. maja 1945 ne bilo, bi ne bilo tudi vsega drugega.

70 let življenja, od teh skoraj 50 za poklicno gledališče v izjemnih časih neke generacije. Danilo Turk - Joco je lahko ponosen. Zaslužil si je zahvalo in najboljše želje za naprej.

PO PONEDELJSKEM GOVORU REAGANA O JEDRSKEM OROŽJU

V Sovjetski zvezi zavračajo odgovornost za zdajšnji zaostreni položaj v svetu

V dolgem članku, objavljenem v Pravdi, pa je kljub temu poudarjena ugotovitev, da so v Reaganovem govoru tudi nekatere «pozitivne točke»

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

MOSKVA — *V Moskvi so včeraj odgovorili na Reaganov govor o jedrskem orožju, ki ga je imel ameriški predsednik v ponedeljek na televiziji nekaj ur potem, ko je v Kremlju na zasedanju centralnega komiteja govoril Jurij Andropov. Pravda v dolgem redakcijskem članku razmejuje med «dvema politikama», pripisuje Reaganovim napovedim o razmestitvi novih strateških raket «MX» «nevaren značaj», istočasno pa ne skriva, da so v Reaganovem govoru tudi nekatere «pozitivne točke».*

Kljub očitnim prizadevanjem, da bi v Moskvi zadnji Reaganov zunanjepolitični nastop na ameriški televiziji «objektivno» ocenili je težko reči, za kakšno politiko so se v tem trenutku v Kremlju odločili v odnosih z Washingtonom. Gotovo je samo eno: s sebe so odvrnili «vsakršno krivdo» za vzpodbujanje tekme v oboroževanju v zadnjih letih pa tudi za zdajšnji zaostreni položaj v katerem še ni povsem jasno, ali svet stoji pred novim oboroževalnim krogom ali ne.

Včerajšnja Pravda sicer tudi zadnjo Reaganovo najavo o razmestitvi raket «MX» označuje kot novo grožnjo za obstoječe jedrsko ravnotežje v svetu in ostro zanika, da bi Sovjetska zveza bila v tem trenutku pobudnik novih orožij, vendar pa je danes po dolgem času prvič moč prebrati v sovjetskem tisku, da Sovjetska zveza «ne misli tekmovati z ZDA v proizvodnji vsakega novega sistema orožja». Kaj to točno pomeni, je še povsem neznano, še posebej, ker je razumljivo da v Kremlju ne mislijo v ničemer popuščati Američanom. To končno pravi tudi Pravda, ki posebej poudarja, da bo Sovjetska zveza «že našla učinkovit odgovor za Washington», zlasti če bi Ameriki slučajno prišlo na pamet, da bi si hotela zagotoviti «vidno premoč nad Rusi».

Mnogi se v Moskvi sprašujejo, ali se jim samo tako zdi, ali pa je včerajšnji tekst v Pravdi res «malo drugačen». Ne samo da v njem — kljub zelo izostrenim stališčem — ni napadov na ameriško administracijo, marveč v njem, vsaj kar zadeva oboroževanje, na precej neprikrit način govori tudi o velikih finančnih stroških in «preglavicah», ki jih sovjetski državi povzroča oboroževalna tekma.

Večina sicer tega ne more uskladiti z besedami vseh tistih, ki so te dni ob sprejemanju sovjetskega državnega proračuna za leto 1983, skupaj z Jurijem Andropovom govorili, češ da bo sovjetska armada tudi prihodnje leto «dobila vse, kar potrebuje». Najbrž pa je vseeno veliko resnice tudi v tem, da je pospešena oboroževalna tekma danes za Sovjetsko zvezo, ob vse večjih in večjih gospodarskih težavah, izredno veliko breme, ki — kot je znano — nikomur, tudi navadnim ljudem, ne da «minute predaha». Veliko pa je v Moskvi tudi takih, ki ob vsem tem preprosto mislijo, da zdajšnje sovjetsko iskanje «oboroževalnega premirja» izhaja zgolj iz trenutne sovjetske vojaške premoči v svetu.

Seveda pa Pravda v Reaganovem govoru, kot že rečeno, ne vidi vse «črno» in priznava, da so v njem tudi pozitivni ter sprejemljivi elementi. V prvi vrsti omenja predlog, da bi supersili poglobili ukrepe, ki naj bi omogočili izbruh nepreračunanega jedrskega konflikta. Pri tem res sicer tudi piko pripominja, da ob «stotih novih interkontinentalnih raketah tudi deset «vročih» (rdečih ali modrih) telefonov ne more zmanjšati njihove nevarnosti», vendar pa priznava, da se je treba o tem pogovarjati.

Pravzaprav pravi, da je v načelu treba upoštevati vsak predlog, ki pride od koderkoli in ki lahko prispeva k temu, da se okrepi mednarodna varnost. Sprašuje se le, zakaj vedno «zgolj sovjetski predlogi» naletijo na gluha ušesa v Beli hiši. Baje so tudi že Sovjeti posredovali Američanom kak podoben predlog (na primer, da se zmanjša število vojaških manevrov itd.), vendar pa vse skupaj do zdaj ni nikamor privedlo.

Mogoče prav zaradi tega Pravda na kraju opozarja na «zdravi smisel, na vzdržanost in realizem» v sovjetsko - ameriških odnosih. Zlasti pa poudarja, da želi Sovjetska zveza samo «pravična pogajanja». Moskva baje ne zahteva od Amerike «enostranske razorožitve».

DANILO SLIVNIK

ZARADI STAVKE V BANKAH

Zmanjkalo je kolkov in kolkovanih papirjev

RIM — Stavka bančnih uslužbencev povzroča veliko težav tudi prodajalcem kolkov in kolkovanih papirjev, ki jih domala v vseh trafikah že primanjkuje. Prodajalci tarnajo, da jih ne morejo dobaviti, ker je finančno ministrstvo poverilo njihovo distribucijo bankam, te pa so po večini stalno zaprte.

Milenko Bojanić na zasedanju GATT

ŽENEVA — Jugoslavija se pridružuje tistim kritikam vse večjega protekcionizma v svetovni trgovini, ki menijo, da kršitev temeljnih načel splošnega sporazuma o carinah in trgovini GATT najbolj bremeni države v razvoju. To je poudaril vodja jugoslovanske delegacije član ZIS Milenko Bojanić na ministrskem sestanku članic podpisnic GATT. Opozoril je, da visoka stopnja negotovosti mednarodnih trgovinskih odnosov ovira izboljšanje izvozne strukture držav v razvoju in ogroža njihove proizvodnje in izvozne programe. Zavzel se je za takojšnjo usklajevanje pravil, za zaščitni sistem v trgovini, s tem da bi s posebnimi rešitvami zaščitili izvozne interese držav v razvoju. (dd)

DŽIDA — Po vsej verjetnosti bodo zasedanje petrolejskih ministrov OPEC odložili (od 9. decembra) za en teden in ga bodo premestili iz nigerijskega glavnega mesta Lagosa na «nevtralni» Dunaj.

Gradiščanski Hrvati proti asimilaciji

DUNAJ — Hrvaško kulturno društvo na Gradiščanskem v Avstriji, je od organov, pristojnih za izvajanje zakonov o zaščiti manjšin z resolucijo zahtevala, naj se končno zganejo iz svoje desetletne neaktivnosti. S takim obnašanjem želijo avstrijske oblasti olajšati procese asimilacije, namesto da bi uresničevale ukrepe, ki so jih dolžne sprejemati. Kulturna zvezna te majhne narodnostne skupnosti opozarja, da so deželne oblasti v zadnjih desetletjih zanemarjale manjšinske šole, ignorirale hrvaški jezik v javnem življenju in pozabljale na finančne težave te skupnosti. Prihodnje leto bodo Gradiščanski Hrvati praznovali 450. obletnico svoje naselitve v tej avstrijski deželi.

KANCLER KOHL POROČAL V BUNDESTAGU

Zunanja politika nove bonske vlade previdno ohranja preizkušeno smer

Precejšnja pozornost odnosom z Vzodom - ZRN trdno v atlantski zvezi - Nič o tretjem svetu in o gospodarskem položaju

BONN — «Sveži» nemški kancler Helmut Kohl se je včeraj v Bundestagu prvič predstavil s poročilom svoje vlade, ki se je nanašalo na vprašanja bonske zunanje politike. Izhajal je seveda iz trdne osnove, ki jo za nemške mednarodne odnose pomeni atlantsko zavezništvo, hkrati pa niti zdaleč ni zanemaril odnosov z Vzhodom, temveč jim je — nasprotno — posvetil precejšnjo pozornost.

Kohl je poročal o — za kratek čas svojega kanclerstva — številnih obiskih, ki jih je opravil v Parizu, Londonu, Bruslju, Luksemburgu, Washingtonu in Rimu ter ob robu pogreba Brežnjeva v Moskvi. Hkrati je poslance seznanil tudi z načrti za bližnjo prihodnost: v začetku decembra bo kancler spet v Parizu na ponovnem srečanju z Mitterrandom, takoj nato pa bo v Bonn dopotoval ameriški državni sekretar George Shultz, medtem ko je za sredino januarja napovedan večdnevni obisk sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika.

Glavne smernice zunanje politike svoje vlade je Kohl strnil v tri točke: nemška zunanja politika temelji na paktu NATO ter na prijateljstvu in sodelovanju z ZDA, kar je tudi osnova nemške varnosti in prizadevanj za popuščanje napetosti; dialog med Vzhodom in Zahodom ostaja koristen in potreben; in končno, nemška politika je politika za Evropo.

Glede odnosov z ZDA Kohl ni povedal nič novega, le da jim je prepričano zagotovil zvesto zavezništvo, ki ne bo šlo mimo skupno dogovorjenega sodelovanja s SZ in drugimi evropskimi državami. Čeprav Bonn namerava ohraniti tudi neposredni dialog z Moskvo. Prihodnji razvoji poljskih in afganistanskih razmer ter razorožitvenih pogajanj bodo sicer vplivali na razvoj sodelovanja, vendar to še ne pomeni, da ne bo moč premostiti hudih ovir, ki pa niso večne. Pri ženevskih pogajanjih je Kohl prepričan, da jih Washington jemlje resno in z jasno voljo za dosego sporazuma. Bonn pa bo po svojih močeh skušal vplivati na njihov pozitivni doseg. Vendar pa se mu pri tem zdi nujna odločenost za namestitev raket srednjega dometa, če je ta potrebna: v tem primeru obvelja odločitev NATO o časovnih rokih. Če pa bo Moskva z dejanji dokazala voljo po napredku v odnosih med Vzhodom in Zahodom, bo možno kreniti po poti obojestranske odpovedi načrtovanih raketnih umestitev v Evropi, kar je hkrati pot za zamrznitev oboroževanja na Zahodu. Ob tem je Kohl pozitivno ocenil nedavni predlog predsednika Reagana za sprejem novih pobud za razoroževanje, ki bi bile deležne zaupanja obeh strani, in opozoril na svoje vabilo vrhunskemu srečanju med velesilama.

Ko je govoril o ameriškem in evropskem prijateljstvu, je Kohl podčrtal nemško zadovoljstvo nad ukinitvijo sankcij za izgradnjo sibirskega plinovoda, medtem ko je evropsko integracijo označil za eno velikih nalog našega časa. Zelo skope besede pa je kancler namenil odnosom s tretjim svetom, ki jih menda še ni uspel dodobra preučiti, medtem ko je iz svojega poročila popolnoma izpustil analizo gospodarskega položaja.

MILAN — Angelo Rizzoli je zanikal vest, ki so jo objavili nekateri časniki, namreč, da so mu tatovi ukradli srebrnino v vili, ki jo ima na Azurni obali. Dejal je, da tam sploh nima hiše, niti ga tam ni bilo že več let, pač pa ima na Azurni obali vilo njegov oče.

Indijanci ob Koloradu se nočejo preseliti

DUNAJ — Dva predstavnika ameriškega indijanskega plemena Hopi sta v preteklih dneh opozorila na Dunaju svetovno javnost na novo krivico, ki se dogaja temu ljudstvu. Čeprav so Hopi verjetno najstarejše indijansko pleme in že tisočletja prebivajo na planoti ob Koloradu, jih skušajo Američani nasilno izseliti s tega področja ter se polastiti bogatih rudnin, ki leže tam. Indijanca trdita, da nameravajo Američani dokončati «operacijo Hopi» do leta 1986.

PRIMORSKE VESTI

Razprava o gospodarstvu v sežanski občini

SEŽANA — Delegati sežanske občinske skupščine so včeraj dopoldan, med drugim obravnavali poročilo o izvajanju družbenega plana njihove občine in ob tem ugotovili, da je celotni prihodek v devetih mesecih tega leta, v primerjavi z minulim letom porasel za 17 odstotkov, ekonomičnost pa se je povečala za 1,3 odstotka. Dohodek je večji za 23 odstotkov in je znašal 2,7 milijona milijarde din. Izgube v gospodarstvu so v letu 1982 po septembru mesecu znašale okrog 48 milijonov din. V gospodarstvu je bil povprečni osebni dohodek za zaposlenega v septembru 1981. Leta 10.519 din, letos pa 13.042 din, v družbenih dejavnostih pa je povprečni od lani znašal 10.226 din, letos septembra pa 13.067 din. V delovnih skupnostih SIS in DPO pa je povprečni od lani septembra znašal 12.339 din, letos pa 17.983 dinarjev.

D. G.

Tudi prihodnje leto mladinska delovna akcija «Istra 83»

KOPER — Tudi prihodnje leto naj bi se v Vanganelu pri Kopru zbrali mladinci na zvezni mladinski delovni akciji «Istra 83». Na današnji skupščini MDA Istra so sprejeli program, po katerem naj bi prihodnje leto okrog 540 brigadirjev iz vse Jugoslavije, pa tudi iz tujine gradilo vodovod na območju KS Črni Kal, Šmarje, Vanganel in še drugod v korprski občini. V izolski občini naj bi delali na malem vodovodu od Malije do Bresta, v piranski občini pa med Ravnom, Rokščici in Ivanjkovci. Vsega skupaj naj bi na osmih deloviščih opravili nekaj manj kot 83 tisoč urnorma ur, kot pravijo, in s tem opravili delo vredno nad 13,3 milijona dinarjev. Ter pri tem zgradili nad 12 kilometrov višinskega vodovoda. V zaledju treh obalnih občin.

D. G.

Ustanovili zvezo društev upokojencev občine Koper

KOPER — Z željo, da bi še okrepčili delovanje dosedaj ustanovljenih društev upokojencev v koprski občini in na sploh bolj povezali upokojence, so danes v Kopru ustanovili zvezo društev koprske občine. V okviru zveze si bodo prizadevali, da bodo društva kar se da kakovostno in množično izpeljevala načrte o organizaciji raznih družabnih srečanj, športnih tekmovanj, skupaj naj bi organizirali teden upokojencev, razne izlete in družabne večere in seveda pomoč socialno ogroženim upokojenim občanom.

Ocenjujejo, da je v koprski občini okrog 1500 takih, ki se bodo oziroma so že včlanjeni v društva upokojencev in bodo v njih tudi aktivno delovali oziroma se odzivali na akcije, ki jih bodo organizirala društva oziroma zveza.

D. G.

MOBIL MARKET
Zadnji dnevi reklamne prodaje z velikimi prihranki
TRST - ULICA LIMITANEA 4
TELEFON 764126
PRAVI
FESTIVAL POHIŠTVA
garderobne omare 360.000
sedežne garniture 513.000
dnevne sobe 980.000
otroške sobe vseh cen
(luksuzne) spalnice 1.600.000
spalnice 1.000.000
posamezni divani 255.000
dnevne sobe (nizke) 860.000
mize za dnevne sobe 150.000
naslanjači-postelje 300.000
Dostava brezplačna - Plačilo na obroke - IVA vključena
(OBVESTILO OBČINI DO 30/11)